

**ВИБОРИ-2019:
ОГЛЯД ПРОГРАМ
ПОЛІТИЧНИХ ПАРТІЙ
ЧЕРЕЗ ПРИЗМУ
ПРАВ ЛЮДИНИ**

Вибори-2019: огляд програм політичних партій через призму прав людини / В. Яворський; Центр прав людини ZMINA. – Київ, 2019. – 54 с.

У цій публікації наведений огляд програм десяти політичних партій, які беруть участь у позачергових виборах до Верховної Ради України 2019 року і мають найвищі рейтинги, з точки зору дотримання прав людини та основоположних свобод. Зокрема, проаналізовані подані до Центральної виборчої комісії програми таких політсил: Всеукраїнське об'єднання «Батьківщина», «Голос», «Громадянська позиція», «Опозиційна платформа – За життя», «Опозиційний блок», «Радикальна партія Олега Ляшка», «Сила і честь», «Слуга народу», «Європейська Солідарність» і «Українська стратегія Гройсмана».

Автор огляду - Володимир Яворський

Автор ілюстрацій - Ігор Коновалов

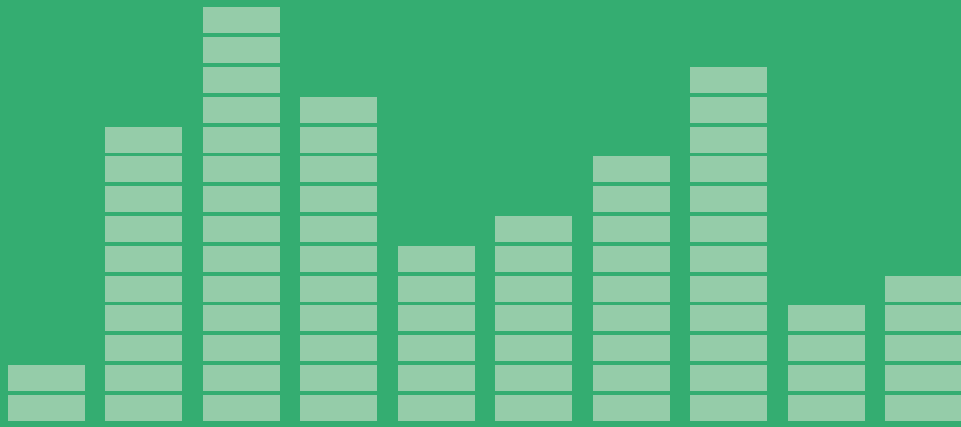
Коректорка - Юлія Патлань

Дизайн і верстка - Павло Резников

Документ підготовлено за фінансової підтримки Міністерства закордонних справ Чеської Республіки у рамках Transition Promotion Program. Погляди, викладені у цьому матеріалі, належать авторам і **не відображають офіційну позицію МЗС Чеської Республіки.**

Зміст

	Вступ	5
	Передвиборна програма політичної партії ВСЕУКРАЇНСЬКЕ ОБ'ЄДНАННЯ «БАТЬКІВЩИНА»	7
	Огляд програми	10
	Передвиборна програма політичної партії «ЄВРОПЕЙСЬКА СОЛІДАРНІСТЬ»	12
	Огляд програми	14
	Передвиборна програма політичної партії «ГОЛОС»	16
	Огляд програми	19
	Передвиборна програма політичної партії «ГРОМАДЯНСЬКА ПОЗИЦІЯ»	21
	Огляд програми	24
	Передвиборна програма політичної партії «ОПОЗИЦІЙНА ПЛАТФОРМА – ЗА ЖИТТЯ»	26
	Огляд програми	29
	Передвиборна програма політичної партії «ОПОЗИЦІЙНИЙ БЛОК»	31
	Огляд програми	34
	Передвиборна програма політичної партії «РАДИКАЛЬНА ПАРТІЯ ОЛЕГА ЛЯШКА»	36
	Огляд програми	38
	Передвиборна програма політичної партії «СИЛА І ЧЕСТЬ»	40
	Огляд програми	42
	Передвиборна програма політичної партії «СЛУГА НАРОДУ»	44
	Огляд програми	47
	Передвиборна програма політичної партії «УКРАЇНСЬКА СТРАТЕГІЯ ГРОЙСМАНА»	50
	Огляд програми	53

Вступ

Незважаючи на те, що гасло «Права людини понад усе!» було одним із ключових під час Євромайдану, правозахисний порядок денний так і не став пріоритетом для Верховної Ради України VIII скликання.

Ряд важливих документів, таких як Римський статут, Стамбульська конвенція, так і не були ратифіковані народними обранцями, а Національна стратегія з прав людини виконана усього на ¼. Важливі для дотримання прав людини законопроекти (наприклад, щодо захисту прав осіб, позбавлених волі, забезпечення прав внутрішньо переміщених осіб і мешканців окупованих територій) роками лежать у Верховній Раді, яка не має достатньо голосів для їх підтримки. Натомість народні депутати подекуди ухвалювали очевидно недемократичні закони, спрямовані на утиски і обмеження прав людини (наприклад, електронне декларування для антикорупційних активістів, яке було скасоване Конституційним судом України у червні 2019 року). Крім того, питання захисту прав людини не посідають чільного місця у передвиборчій кампанії в Україні.

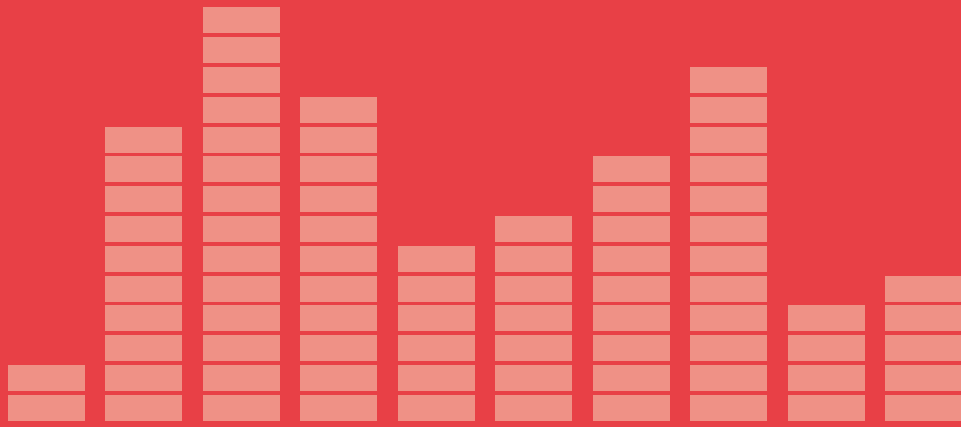
З іншого боку, як показало дослідження, проведене Центром інформації про права людини та Фондом «Демократичні ініціативи» імені Ілька Кучеріва¹, в Україні не менше третини населення є сталими і відданими прихильниками ідеалів свободи і прав людини. Тому достатньо дивно, що на сьогодні достатньо мало політичних сил, для котрих основоположні права людини та свободи стали б наріжним каменем їхньої ідеології та практичної діяльності. В той час як багато політичних партій орієнтуються на соціально-економічні проблеми чи на певною мірою конкуруючі з правами людини цінності: мораль, релігію чи патріотизм.

У цій публікації Центр прав людини ZMINA аналізує, що написано в програмах ключових політичних партій, які мають найбільші рейтинги і шанс потрапити до наступного парламенту². Переконані: замість боротьби технологій і облич, замість маніпуляцій і популізму передвиборча кампанія має стати передовсім вдумливою розмовою про програми, наміри і механізми їхнього втілення.

Сподіваємося, цей огляд допоможе українцям зробити усвідомлений вибір на позачергових виборах до українського парламенту 21 липня 2019 року.

¹ Що українці знають і думають про права людини: загальнонаціональне дослідження / [І. Бекешкіна, Т.Печончик, В.Яворський та ін.]; під заг. ред. Т. Печончик. – Київ, 2017. – 308 с.

² Проаналізовані зареєстровані на сайті ЦВК програми таких партій: Всеукраїнське об'єднання «Батьківщина», «Голос», «Громадянська позиція», «Опозиційна платформа – За життя», «Опозиційний блок», «Радикальна партія Олега Ляшка», «Сила і честь», «Слуга народу», «Європейська Солідарність» і «Українська стратегія Гройсмана».

Передвиборна програма політичної партії Всеукраїнське об'єднання «Батьківщина»

«Новий Курс України» – це єдина комплексна програма швидкого відродження України. Вона була розроблена великим колективом українських фахівців та експертів у різних сферах життя держави і суспільства.

НОВА СТРАТЕГІЯ МИРУ

✓ ПРІОРИТЕТИ ЗОВНІШНЬОЇ ПОЛІТИКИ

Ми ефективно втілюватимемо Угоду про асоціацію Україна–ЄС. Наше майбутнє – в ЄС.

Ми послідовно працюватимемо над наданням Україні Плану дій для членства (ПДЧ) в НАТО. Наша безпека – в НАТО.

✓ ДОНБАС І КРИМ

Ми вважаємо відновлення територіальної цілісності та суверенітету України головним пріоритетом.

Шлях до миру має розпочатися з безумовного звільнення Росією всіх в'язнів сумління, полонених і заручників.

Окрім Мінського процесу і Нормандського формату, ми пропонуємо започаткувати переговори за формулою Будапешт+, залучивши до процесу врегулювання такі держави як США та Велику Британію.

Ми наполягаємо на розгляді питань окупованого Донбасу і анексованого Криму в єдиному пакеті.

Ми продовжуватимемо активну міжнародну діяльність в рамках Ради Європи, ОБСЄ та Європейської Народної Партії для встановлення миру та повернення українських територій.

НОВА СОЦІАЛЬНА ДОКТРИНА

✓ ЄВРОПЕЙСЬКА ЗАРОБІТНА ПЛАТА

Ми ставимо за мету за п'ять наступних років поступово досягти рівня середньої заробітної плати Польщі у доларовому вимірі. Сьогодні середня заробітна плата в Польщі у 3,5 рази вища, ніж в Україні.

✓ СПРАВЕДЛИВІ ПЕНСІЇ

Ми запровадимо персоніфіковану пенсійну систему.

Мінімальну пенсію буде піднято до рівня 3094 грн. Жоден пенсіонер не буде отримувати пенсію менше реального прожиткового мінімуму для пенсіонерів, затвердженого законом.

Пенсійні внески відкладатимуться на особовий рахунок кожної людини у державному банку протягом усього періоду роботи.

Пенсійні збереження будуть щорічно індексуватись, на них будуть нараховуватися депозитні відсотки.

Держава гарантуватиме збереження приватних пенсійних рахунків усіма своїми ресурсами.

Якщо людина не встигне використати гроші на своєму пенсійному рахунку за життя, суму, яка залишиться, будуть успадковувати члени її родини.

Буде скасовано порядок, який позбавляє пенсій працюючих пенсіонерів.

✓ ДОСТУПНА МЕДИЦИНА

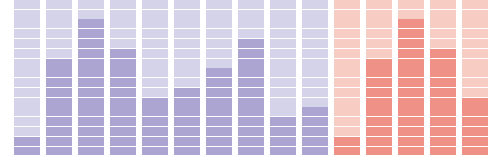
Буде запроваджено обов'язкове медичне страхування за рахунок коштів роботодавців з одночасним зменшенням удвічі податкового навантаження на їх підприємства.

Це повністю забезпечить кожного громадянина безоплатними медичними послугами всіх рівнів найвищої якості, безоплатними медикаментами, які пропише лікар, та профілактикою захворювань.

Обов'язкове медичне страхування протягом найближчих років дозволить підвищити заробітну плату медиків до європейського рівня.

Ми повернемо людям право викликати лікаря додому.

У селах буде забезпечене повноцінне функціонування фельдшерсько-акушерського пункту (ФАПу) за рахунок залучення довгострокового кредитування строком не менше ніж на 20 років і за кредитною ставкою не більше 3% річних.

✓ СПРАВЕДЛИВІ ТАРИФИ

Ціну на газ для населення буде знижено в 2 рази. Це дозволить вдвічі зменшити тарифи на тепло й гарячу воду, адже газ – це головна складова у їх вартості.

Ми спрямуємо газ українського видобутку виключно на потреби населення, збільшимо обсяг внутрішнього газовидобування. Стимулюватимемо енергозбереження.

✓ ЯКІСНА ТА ДОСТУПНА ОСВІТА

Головним пріоритетом Нового Курсу ми визначили освіту та науку. Всю систему освіти, її фінансування та структуру буде принципово переглянуто.

Незалежно від того, куди дитина піде вчитися, у приватний заклад чи державний, гроші будуть іти за нею. Завдяки цьому, закон гарантуватиме безоплатну освіту, від початкової до вищої. Доступ дітей та молоді до освіти не залежатиме від заможності їхніх батьків.

Забезпечимо виконання закону, за яким базова зарплата освітян не може бути нижча за 3 мінімальні.

За п'ять років ми піднімемо заробітні плати освітян – вихователів, вчителів, бібліотекарів та викладачів до європейського рівня.

✓ УКРАЇНСЬКА КУЛЬТУРА

Буде збережено позитивні тенденції збільшення видатків на фінансування культури і продовжено практику виділення достатніх коштів на фінансування українського кіно, книги, контенту на радіо і телебаченні.

Прийнявши закон про меценатство, ми зменшимо навантаження на державний бюджет і зробимо систему фінансування культури гнучкішою.

Заробітна плата працівників культури за п'ять років буде поступово доведена до європейського рівня.

НОВА МОЛОДІЖНА ПОЛІТИКА

✓ ПЕРША РОБОТА ДЛЯ МОЛОДІ

Ми надамо суттєві податкові пільги кожному роботодавцю, який візьме на першу роботу випускників вузів. Це забезпечить впевненим стартом робочої кар'єри тисячі хлопців та дівчат, які щойно закінчили навчальний заклад.

✓ МІКРОКРЕДИТУВАННЯ НОВОГО ПІДПРИЄМНИЦТВА

Для молодих підприємців ми розпочнемо програму довгострокового банківського мікрокредитування для всіх типів бізнесу.

Такі мікрокредити будуть надаватися у обсязі до 100 000 доларів, без застави – на основі обов'язкового страхування ризиків та під 3% річних.

✓ ДОСТУПНЕ ЖИТЛО

Іпотечні кредити із страхуванням від державного фонду зроблять можливим придбання житла без першого внеску і без застави, під спеціальне страхування ризиків.

Ставка за такими кредитами буде становити не більше 3% річних. Іпотечний кредит буде видаватися на строк від 10 до 30 років.

✓ ПІДТРИМКА СІМЕЙ З ДІТЬМИ

Ми повернемо виплати на народження дитини, які були раніше: 50 тис. гривень – при народженні першої дитини, 100 тис. гривень – при народженні другої дитини, 150 тис. гривень – при народженні третьої дитини та всіх наступних дітей.

НОВА ЕКОНОМІЧНА СТРАТЕГІЯ

✓ ФІНАНСОВА СТАБІЛЬНІСТЬ

Ми відновимо довіру до банківської сфери та змінимо неефективну політику НБУ у сфері монетарного, валютного і банківського регулювання.

Підтримаємо створення та розвиток українських банків.

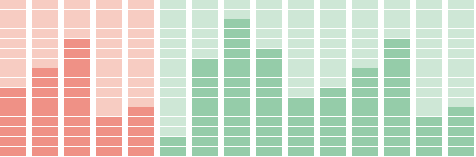
Для стрімкого економічного розвитку буде відновлене макро- та мікрокредитування бізнесу на європейських умовах.

Ми відновимо справедливість для тих людей, які втратили свої банківські вклади та власність під час стрімкого падіння курсу гривні.

✓ НОВА ЕНЕРГЕТИЧНА ПОЛІТИКА

Ми створимо умови для розвитку відновлюваної енергетики: сонячної, вітрової, геотермальної та інших.

Ми вирішимо сміттєву проблему, зменшимо забруднення довкілля, що дозволить знизити рівень захворюваності, продовжить тривалість життя українців, допоможе боротись із глобальними кліматичними викликами.

Ми повністю демонополізуємо імпорт газу та забезпечимо в Україні біржову торгівлю всіма енергоресурсами, що дозволить формувати прозорі ціни та знизить вартість енергоносіїв.

Держава стрімко розвиватиме власну вугільну галузь замість імпортування дорогого закордонного вугілля.

✓ РЕФОРМУВАННЯ АГРАРНОГО СЕКТОРУ ТА ЗЕМЕЛЬНИХ ВІДНОСИН

Головною стратегією аграрної політики стане державна підтримка малих та середніх фермерських господарств і сільськогосподарських підприємств.

Мораторій на продаж сільгоспземлі буде продовжено. Але фермери, малі та середні сільгоспвиробники, які живуть і працюють на землі, зможуть викупити свою землю без аукціонів за рахунок пільгових кредитів. У людей, які захочуть продати свої паї, держава розпочне їх викуповувати за ринковою вартістю.

Буде прийнято закон про введення для аграріїв єдиного податку на гектар землі.

✓ ОПТИМАЛЬНА ПОДАТКОВА СИСТЕМА

Для зменшення адміністративного тиску буде скасовано 37 податків і зборів, зокрема податок на спадок, держмити та судовий збір.

ПДВ буде скасовано та замінено мінімальним податком на реалізацію, як у США.

Замість обтяжливого податку на прибуток буде запроваджений податок на виведений капітал.

А замість єдиного соціального внеску, який тримає в тіні 50% заробітної плати, буде введено персоналізовану пенсійну систему.

Перший етап невідкладних дій програми “Новий Курс” буде реалізовано за перші 100 днів після парламентських виборів.

Люди нарешті відчують позитивні зміни у житті країни!

Голова партії

Ю. Тимошенко

Огляд програми ВО «Батьківщина» крізь призму прав людини

Програма політичної партії Всеукраїнське об'єднання «Батьківщина» традиційно в основному стосується економічних питань та соціального захисту населення. Цим партія швидше є прибічницею лівої ідеології, ніж демократів чи лібералів, хоча «Батьківщина» є спостерігачем у Європейській народній партії – європейському об'єднанні центристських та правих політичних партій.

Одразу ж на початку «Батьківщина» чітко декларує прагнення виконати зобов'язання за Угодою про Асоціацію з ЄС та домогтися членства в НАТО, що є позитивним. Проте деякі кроки в економічній та соціальній політиці, згадані у програмі партії, фактично суперечать Угоді про Асоціацію з ЄС та не відповідають європейським традиціям вільної ринкової економіки та захисту прав людини.

Далі в програмі йде низка соціальних обіцянок, які стосуються соціально-економічних прав. Схоже, що основним рецептом від усіх проблем у цих сферах партія вважає недостатність фінансування й багато заходів представлені у вигляді збільшення витрат держави. Видається, що такий підхід лише частково правильний, оскільки часто мова має йти не про кількість витрачених коштів, а про якість їх використання. Це особливо стосується таких сфер, як культура, наука, освіта та медицина.

ВО «Батьківщина» обіцяє за 5 років досягнути рівня **середньої зарплати** в Польщі. Очевидно, що зарплату в основному платить не держава, а підприємства. Розмір заробітної платні залежить

від рівня прибутків цих підприємств, тобто зарплата є пропорційно залежною від рівня економіки. Тому, щоб мати зарплати, як у Польщі, необхідно, щоб рівень нашої економіки був на рівні цієї ж країни. На сьогодні навіть сміливі прогнози стверджують, що Україна неспроможна швидко наздогнати Польщу. Тим більше, не показує такого «економічного дива» й сама програма партії, яка не передбачає жодних надзвичайних кроків для цього. Тому така обіцянка звучить як відвертий нездійснений популізм – цю обіцянку партія не може реалізувати.

Те ж саме стосується й багатьох інших проблем, до яких апелює програма партії.

Партія декларує **персоніфіковану пенсію**, що є надзвичайно позитивним. Однак проблемним залишається перехідний період. Наприклад, за якою системою платити пенсії теперішнім пенсіонерам, а не майбутнім (адже в них немає й не може бути персоніфікованих рахунків)? Або що робити з тими, кому до пенсії залишилося декілька років й вони також не зможуть сформувати свого персонального рахунку?

Партія обіцяє підняти усім мінімальну пенсію у два рази, однак жодним чином не пояснює, звідки країні взяти ці кошти. Тому положення про підвищення пенсії викликає скепсис, оскільки може бути пов'язане із запуском друкарського станка та емісією грошей, бо в бюджеті таких коштів нема: йдеться про величезні суми в масштабах країни.

«Батьківщина» пропонує запровадити обов'язкове **медичне страхування**, яке сплачуватимуть роботодавці. Але й на сьогодні медицина існує фактично за рахунок наших податків, а програма жодним чином не передбачає реформи медичної галузі. Навпаки, запропоновано залишити безкоштовні медичні послуги «всіх рівнів найвищої якості» і навіть «безоплатні медикаменти». Фактично програма передбачає лише введення додаткового джерела фінансування, однак не розв'язує проблеми неефективності використання коштів в медичній системі. Жодних реформ у цій сфері «Батьківщина» не пропонує та фактично пропонує скасувати певні етапи вже проведеної медичної реформи.

Програма партії чітко визначає, що **ціну на газ для населення** буде зменшено в два рази. Це означає повернення ситуації, що була раніше, зростання державного боргу, який покриватиме різницю між вартістю закупівлі газу та його продажем населенню. Це означає відсутність ринку та ринкової ціни у цій сфері та повернення до державного регулювання. Фактично йдеться про знищення всіх реформ у цій сфері. Також це означає згортання процесу монетизації субсидій. Це положення суперечить угоді України з ЄС, а також міжнародним зобов'язанням України перед МВФ та іншими кредиторами країни, що може мати кричущі наслідки для всієї фінансової системи країни. Знову ж таки, обіцянка передбачає істотні витрати з бюджету в ситуації, коли цих коштів в бюджеті немає.

Головним пріоритетом програми партія визначила **освіту та науку**. Однак ця пріоритетність визначає лише збільшення обсягу фінансування та підвищення зарплат. Таке ж підвищення зарплати обіцяють й працівникам **культури**. Очевидно, що знову ж таки не йдеться про реформування освіти та науки. Такі положення можна було б читати в програмі КПРС, у країні, де всі заклади освіти, культури та науки є державними, вони фінансуються коштами платників податків і нікого не цікавить їхня ефективність. Однак для сучасної європейської демократичної держави такі положення звучать як голоси минулого й не можуть бути сприйняті позитивно.

Програма також передбачає багато обіцянок **молоді** у вигляді кредитів, доступного житла, збільшення виплат на дитину, однак, як і в усіх інших положеннях, програма не містить жодних кроків у реформуванні цих сфер, а тим більше не пояснює, звідки на такі витрати візьмуться гроші.

При цьому партія декларує **скасування 37 податків і зборів**, заміну ПДВ та інші досить дискусійні кроки, які щонайменше у перші роки призведуть

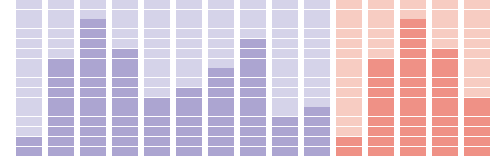
до істотного зниження доходів бюджету. За таких економічних реформ буде необхідним скорочувати соціальні витрати, а не збільшувати їх у два рази.

З огляду на це, програма політичної партії виглядає як доволі небезпечний популізм, багато обіцянок апріорі не можуть бути виконаними через те, що в них закладені підходи соціалістичної держави, а не країни з ринковою економікою та мінімальним втручанням й регулюванням держави.

Програма партії передбачає **продовження мораторію на продаж сільгоспземлі**. Мораторій порушує право власності, що вже було визнано Європейським судом з прав людини у справі проти України ([справа «Зеленчук та Цицюра проти України»](#) від 22 травня 2018 року). Відповідно, Україна зобов'язана виконати це рішення суду та скасувати мораторій. Фактично ж «Батьківщина» пропонує ігнорувати рішення міжнародного суду та й надалі порушувати Європейську Конвенцію про права людини.

Небезпечною у програмі ВО «Батьківщина» є пропозиція скасувати **судовий збір**. Судовий збір [був запроваджений](#) у 2011 році як частина судової реформи. До цього часу судова влада щорічно просила парламент виділити кошти на своє функціонування, що використовувалося для тиску на суддів. Судовий збір – це фактично фінансова гарантія незалежності судової влади. Кошти судового збору спрямовуються на забезпечення здійснення судочинства та функціонування органів судової влади, а також на забезпечення архітектурної доступності приміщень судів, доступності інформації, що розміщується в суді, для осіб з інвалідністю та інших маломобільних груп населення. Це забезпечує механізм незалежності судової влади та є загальноприйнятим європейським механізмом фінансування судової влади. Судовий збір включається до судових витрат, а тому фактично його сплачує сторона, яка програє справу, також є багато випадків, коли він не сплачується. Тому його скасування послабить незалежність судів та негативно вплине на реалізацію права на справедливий суд.

На жаль, програма «Батьківщини» ніяк не показує шляхи вирішення проблем у сфері демократії та прав людини. Незрозуміло, яким чином відбуватиметься боротьба з корупцією, чи реформуватимуться правоохоронні органи та суди тощо. Хоча для сучасної європейської держави без розв'язання саме цих проблем неможливо розв'язати й соціальні проблеми. А такі фундаментальні цінності, як свобода, верховенство права, права людини та демократія взагалі не згадані у програмі.

Передвиборна програма політичної партії «Європейська Солідарність»

Захистимо європейське майбутнє України!

«Європейська Солідарність» – об'єднання відповідальних громадян довкола принципів економічної свободи, поваги до власних історичних витоків і європейського цивілізаційного вибору, до прав людини.

Після Революції гідності, незважаючи на російську агресію і критичну економічну ситуацію, загрозу дефолту, Президентові Петру Порошенку і його команді вдалося зробити, здавалося, неможливе. Наша команда зупинила загарбання та розпад України, розпочалося її відродження.

На жаль, цей рух ще не став незворотнім. Ми йдемо до парламенту, щоб захистити європейське майбутнє України. Ми станемо на сторожі незалежності нашої держави.

Дати відсіч агресору Україна може тільки спільно з союзниками; і тільки як рівна серед сім'ї європейських народів Україна може повною мірою розкрити свій потенціал і забезпечити добробут і справедливість для своїх громадян. Тож майбутнє України – тільки у НАТО і ЄС.

Наша мета: на основі зробленого, сприяти досягненню політичних, економічних, безпекових та правових критеріїв, необхідних для подання заявки на вступ до ЄС і отримання Плану дій членства у НАТО вже у 2023 році.

За п'ять років ми заклали підвалини для того, щоб вступ до НАТО і ЄС із далеким планом став реальною перспективою. Саме ми маємо необхідний досвід і розуміння того, як досягати мети.

Забезпечити мир, зміцнюючи міжнародну солідарність і тиск на агресора.

Ми створили потужну міжнародну коаліцію, яка застосувала проти російського агресора широкий спектр санкцій. Ця єдність має бути збережена, а санкційний тиск – посилений. Працюватимемо, щоб увага світу була звернена до Криму та Донбасу, а Росія несла відповідальність за свої злочини.

Це сприятиме звільненню усіх громадян України, яких тримає в заручниках Росія на своїй та на окупованих територіях.

Тим, хто вимушено залишив окуповані території, держава має надати підтримку.

Введення миротворців ООН на всю територію окупованого Росією Донбасу прискорить звільнення і повернення цих територій під суверенітет України.

Гарантувати безпеку, підтримуючи армію і зберігаючи єдність суспільства.

Єдність армії і небайдужих громадян дозволила зупинити вторгнення Росії. Побудова потужних Збройних Сил була і є найвищим нашим пріоритетом. Модернізація, структурні реформи та новий рівень забезпечення, зокрема грошового і соціального, – основа побудови війська у відповідності до вимог НАТО. Захисники України – учасники бойових дій мають отримувати гідну підтримку.

Слід сприяти розвитку ракетних технологій, протиповітряного щита України, авіації і флоту, забезпечення війська усім необхідним для сучасного бою. Основа для цього – розвиток нашого оборонно-промислового комплексу.

Відчуття власної безпеки кожним громадянином, довіра до правоохоронців, їх відкритість для громадського контролю мають стати критеріями оцінки роботи правоохоронних органів і змін у цій системі.

Ми досягли історичних проривів у справі зміцнення незалежності України. Підтримка української мови (при забезпеченні прав меншин), отримання Томосу про автокефалію Української Церкви, політика деколонізації – кроки, які стверджують нашу самобутність.

Інтеграція українського суспільства, національно-патріотичне виховання, протидія загрозам у інформаційній і кібер-сферах – наша відповідь на спроби агресора посягти хаос і роз'єднати українців.

Зробити владу ефективною та відповідальною, посилити участь і контроль з боку людей.

Україна має стати державою можливостей. Ефективна держава гарантує соціальні ліфти для найбільш професійних, відповідальних та патріотичних громадян. Наша мета – розширення середнього класу: заможних людей, ініціативних громадян, які покладаються на власні сили та готові брати відповідальність за власне життя та майбутнє країни.

Завершення децентралізації і подальше проведення адміністративної реформи наділить громади більшими повноваженнями і коштами для їх реалізації.

Підтримка громадських ініціатив і діяльності інститутів громадянського суспільства має бути посилена шляхом розширення повноважень і надання місцевого та державного фінансування. Має бути посилено громадянську освіту – навчання громадян захисту своїх прав, недопущення маніпуляції їхньою думкою.

Працюватимемо над забезпеченням реальної рівності можливостей для жінок і чоловіків в усіх сферах життя країни.

Перезавантаження усіх судів має завершити реформу судової системи.

Ми створили, разом із громадянським суспільством, спеціальні інституції для боротьби з корупцією. Зосередимось на ліквідації причин, що корупцію провокують. У першу чергу – зведення до мінімуму і спрощення адміністративних процедур, зокрема, через впровадження цифрових технологій, можливість вирішити щонайбільше питань онлайн.

Для боротьби з офшорами, ми наполягатимемо на прийнятті змін до податкового законодавства щодо імплементації Плану протидії розмиванню бази оподаткування та виведенню прибутку з-під оподаткування.

Правоохоронні органи і органи безпеки мають бути позбавлені повноважень втручання у господарську діяльність. Натомість має постати єдиний орган фінансової безпеки, налаштований на діалог з платниками податків. Відповідний законопроект наша команда вже підготувала.

Сприяти створенню робочих місць з високими зарплатами, стимулюючи залучення інвестицій, освіту та інновації.

Досягнення високих європейських стандартів життя потребує ефективної та системної інтеграції України до внутрішнього ринку ЄС. Першочерговими завданнями є інтеграція України до енергетичного та цифрового ринку ЄС, наближення до стандартів Шенгенської зони та поглиблення митного співробітництва.

Успіх на цьому шляху дозволить залучити до України інвестиції, які поживлять економіку і допоможуть

створити високооплачувані робочі місця – у агросекторі, IT, енергетиці, машинобудуванні, наукоємних галузях промисловості.

Податок на прибуток підприємств вже найближчим часом має бути замінений на податок на виведений капітал.

Має бути спрощено умови експорту та імпорту товарів шляхом запровадження інституту авторизованих економічних операторів та спільних з ЄС транзитних процедур.

Розвиток малого і середнього бізнесу підтримуватимемо спрощенням регуляторних процедур, впровадженням однакових правил для всіх, розширенням можливостей кредитування, розвитку, знаходження партнерів. Наполягаємо на збереженні єдиного податку.

Зростання надходжень до бюджету дозволить підвищувати пенсії та допомогу малозабезпеченим.

Двигун економічного зростання – інновації. Наука і технології – інтелектуальна інвестиція в ключові галузі.

Для переходу від стабілізації до зростання і заможності держава має інвестувати у реформування і розвиток освіти, сприяти тіснішій її взаємодії з економікою.

Українська молодь має отримати можливості для освіти, працевлаштування і розвитку за підтримки прозорих державних програм.

Реалізація медичної реформи має забезпечити зростання тривалості і якості життя.

Розвиток інфраструктури і захист довкілля – невід’ємні фактори для комфортного життя громадян.

Сприяти моді на Україну, відкриваючи її для світу.

За п’ять років ми домоглись міжнародної суб’єктності України – здатності захищати свої інтереси і проводити свою політику на міжнародній арені.

Для подальшого успіху українське суспільство має інтегруватися до європейської та євроатлантичної співдружності. Для цього потрібно відкрити Україну світові, що стане комплексним національним проектом.

Мають бути задіяні і дипломатичний корпус, і можливості культурної дипломатії, і активність українських експортерів, і підтримка української діаспори. Поєднаємо з цим розвиток місцевої інфраструктури, збереження і відновлення пам’яток, підтримку локальних і національних культурних проектів. Результатом має стати мода на Україну і українське у світі.

Огляд програми партії «Європейська Солідарність» крізь призму прав людини

До [програми](#) політичної партії «Європейська Солідарність» більш вимогливе ставлення з боку суспільства, оскільки вона була частиною коаліції в парламенті, а її лідер був президентом. Це надавало партії доволі широкі можливості втілювати власні наміри у минулому.

Партія декларує консервативно-ліберальний підхід: *«Європейська Солідарність» – об'єднання відповідальних громадян довкола принципів економічної свободи, поваги до власних історичних витоків і європейського цивілізаційного вибору, до прав людини».*

Початок програми присвячений певним перемогам, що, на думку партії, сталися через їхню діяльність. Хоча ми не маємо наміру оцінювати діяльність партії в минулому, а більше зосередимося на її планах, однак, певних оцінок не уникнути.

«Європейська Солідарність» чітко декларує, що робитиме все необхідне для вступу України до **ЕС та НАТО**: *«Наша мета: на основі зробленого, сприяти досягненню політичних, економічних, безпекових та правових критеріїв, необхідних для подання заявки на вступ до ЄС і отримання Плану дій членства у НАТО вже у 2023 році».* Цей погляд є доволі романтичний. Україна втілила багато реформ за останні декілька років, однак наша країна досі є дуже далекою від критеріїв, що дають перспективу членства у ЄС. Це питання зовсім не лише політичне, а пов'язане з виконанням багатьох дуже конкретних [критеріїв та вимог](#). Зокрема, у сфері інститутів демократії, поваги до прав людини та верховенства

права, Україна перебуває лише на середині шляху. У багатьох сферах за останні роки нічого не було зроблено, й виконати це до 2023 року неможливо. У більшості країн, які вступали до ЄС, ця підготовка тривала від 7 до 12 років за умови швидких реформ. В Україні ж за попередні роки значною мірою було провалено реформу правоохоронних органів, проведено сумнівну судову реформу, існує проблема монополії адвокатури, котра не функціонує належним чином, ігнорується проблема дискримінації, відсутній захист персональних даних та ще можна доволі довго перелічувати, де Україна суттєво відстає від стандартів ЄС.

У програмі «Європейської Солідарності» декларується, що тим, хто вимушено залишив окуповані території, держава має надати підтримку. Однак на практиці у минулому **переселенці** отримували безліч проблем і фактично жодної істотної підтримки, хоча політична сила Петра Порошенка входила до правлячої коаліції. Скільки має минути років з моменту переселення, щоб ВПО отримали допомогу? Щоб представники влади не називали їх «пенсійними туристами» чи якимось іншими словами? Надзвичайно дивно це читати в програмі партії, що була при владі останні п'ять років.

*«Відчуття власної безпеки кожним громадянином, довіра до правоохоронців, їх відкритість для громадського контролю мають стати критеріями оцінки роботи правоохоронних органів і змін у цій системі... **Правоохоронні органи і органи безпеки мають бути позбавлені повноважень***

втручання у господарську діяльність», – йдеться далі у програмі «Європейської Солідарності». Це звучить достатньо добре, однак так і не зрозуміло, що не дало цій партії реалізувати це за минулі роки. Реформа поліції, що була проведена доволі успішно, отримала фактично відкат, і багато її елементів були зупинені, а подальша реформа МВС так і не відбулася. Довіра до поліцейських на початку надзвичайно зросла, однак вже через декілька років вона знизилася. Жодних форм громадського контролю фактично не існує, а реформи СБУ не відбулися взагалі. Є об'єктивний сумнів, що партія насправді буде реалізовувати цей пункт програми.

«Європейська Солідарність» декларує, що її мета – *«розширення середнього класу: заможних людей, ініціативних громадян, які покладаються на власні сили та готові брати відповідальність за власне життя та майбутнє країни»*. Однак знову ж незрозуміло, що було зроблено для цього за минулі роки?

Позитивно, що партія декларує свою роботу в сфері **гендерної рівності**: *«Працюватимемо над забезпеченням реальної рівності можливостей для жінок і чоловіків в усіх сферах життя країни»*. Однак не зрозуміло, яким чином це відбуватиметься? Також прикро, що проблема інших форм дискримінації не знаходить відгуку в цій програмі.

Програма «Європейської Солідарності» передбачає *«посилення громадянської освіти – навчання громадян захисту своїх прав, недопущення маніпуляції їхньою думкою»*. Це добре, хоча знову ж таки не зовсім зрозуміло, яким чином це відбуватиметься.

«Перезавантаження усіх судів має завершити реформу судової системи» – дуже складно зрозуміти це речення, бо воно не має роз'яснення. Перезавантаження зазвичай має на увазі звільнення суддів і набір нових, за новою процедурою та з новими вимогами. Це, власне, минула влада й зробила, однак вона не послухалася громадськості й багато недоброчесних суддів залишилися на посадах – фактично ця частина судової реформи провалилася. Чи означає це положення програми, що партія знову пропонує звільнення всіх суддів? (Нагадаємо, що саме президент Порошенко за судовою реформою, котру він провів, мав вирішальні повноваження щодо призначення суддів, і це абсолютна сфера його відповідальності. Тому достатньо дивно бачити це положення тепер у програмі його партії).

«Ми створили, разом із громадянським суспільством, спеціальні інституції для боротьби з корупцією. Зосередимось на ліквідації причин, що корупцію провокують», – це положення програми

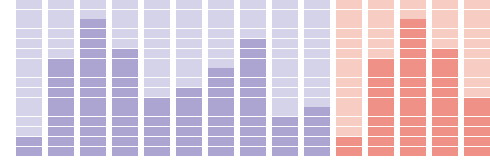
виглядає достатньо цинічно, зважаючи на спротив, який чинився створенню цих інституцій. Тут можна згадати і [антиконституційне](#) запровадження електронного декларування доходів для антикорупційних активістів, перешкоди у створенні антикорупційного суду та багато інших конфліктів між президентом Порошенком та активістами. Можна згадати і про десятки [насильницьких злочинів](#), скоєних проти активістів, що боролися з корупцією, які так і залишилися без належного та швидкого розслідування. Очевидно, що владі довелося створювати спеціальні інституції проти корупції під тиском активістів та міжнародних інституцій (ЄС, МВФ та інші), а не з власної волі. Показувати це тепер як власне досягнення – це відверта маніпуляція. Не кажучи про те, що саме завдяки президенту Порошенку ці інституції до сьогодні не працюють на повну потужність.

Позитивно, що «Європейська Солідарність» не використовує популістські обіцянки в **соціальній сфері**. Тут програма є доволі послідовною в тому, що метою партії є розширення середнього класу. Вона не обіцяє збільшення зарплат, однак показує, що готова *«сприяти створенню робочих місць з високими зарплатами»*. Й далі після обіцянки продовження економічних реформ, *«зростання надходжень до бюджету дозволить підвищувати пенсії та допомогу малозабезпеченим»*.

«Європейська Солідарність» обіцяє реалізувати **медичну реформу**, що була розпочата декілька років тому, що також є позитивним сигналом.

Загалом програма політичної партії «Європейська Солідарність» часто не містить конкретних кроків для досягнення декларованих цілей, що не дає повною мірою проаналізувати, чи відповідатимуть ці дії стандартам прав людини.

З програми партії не випливають якісь серйозні дії щодо покращення ситуації з правами людини, натомість велика частина програми каже про зміцнення держави та її атрибутів. Видається, що в цьому є певна суперечність, оскільки «Європейська Солідарність» начебто декларує, що в центрі її уваги – відповідальний громадянин, економічна свобода та права людини, однак для утвердження цих понять у програмі виділено в десять разів менше місця, ніж посиленню міцності самої держави. Зрозуміло, що в умовах війни особливо важливо посилювати державу, однак у програмі партії існує явна диспропорція уваги: права людини та основоположні свободи у ній є другорядними, що показує, що насправді в центрі уваги «Європейської Солідарності» зовсім не відповідальний громадянин, його права і свободи.

Передвиборна програма політичної партії «Голос»

СПРАВЕДЛИВІСТЬ ВАРТА ТОГО, ЩОБ БИТИСЯ ЗА ЇЇ ПЕРЕМОГУ

Повний текст: <https://goloszmin.org/program>

✓ ПРАВОСУДДЯ, ЯКЕ ЗАХИЩАТИМЕ

Ми хочемо заснувати в Україні реальне правосуддя. Нам набридло спостерігати, як суди відпускають злочинців і ув'язнюють безневинних.

Ми не допустимо, щоб недостойні люди за хабар ставали суддями й прокурорами і вершили правосуддя іменем України. І не будемо мовчки спостерігати за тим, як спаплюжена система правничої освіти виховує корупційних посередників.

Ми знаємо, як це змінити. І почнемо з «суддів над суддями».

✓ КОРУПЦІЯ ОЗНАЧАТИМЕ ТЮРМУ

Людей, які вчиняють великі злочини та обкрадають країну, в Україні не карають. Навпаки — вони почуваються в безпеці й можуть сміятися нам в обличчя. Все це має змінитися.

Вже створені антикорупційні структури, які мають доповнювати одна одну. Антикорупційний суд скоро розпочне розглядати справи й виносити вирoki топ-корупціонерам. Проте зараз ці структури не працюють злагоджено, а керівництво САП та НАЗК не виконують своєї роботи та підіграють корупціонерам.

Ми знаємо як налагодити ефективну антикорупційну систему, що покладе край безкарності масштабних корупціонерів.

МИ СТАНЕМО БАГАТШИМИ

✓ УКРАЇНА МАТИМЕ ВИСОКОТЕХНОЛОГІЧНУ ЕКОНОМІКУ

Стрімкий розвиток української IT-індустрії демонструє нам, як швидко українці здатні розбудувати сучасну економіку, якщо їм не заважає репресивний державний апарат чи олігархічні монополії. Ми хочемо масштабувати

успішний досвід розвитку інформаційних технологій в Україні на всю нашу економіку – і досягти таким чином стрімкого економічного прориву.

Втім, ми не маємо ілюзій: намагання побудувати в країні успішну технологічну економіку неодмінно викличе опір з боку олігархів. Вони не здадуть без бою своїх монополій, свого контролю над економікою та політикою. Як ми плануємо їх подолати? Читайте далі.

✓ ОЛІГАРХИ СТАНУТЬ ЗАКОНОСЛУХНЯНИМИ ГРОМАДЯНАМИ

Ми перекиємо для олігархів можливість монополізувати економічні галузі, призначати своїх людей на державні посади та контролювати ЗМІ.

Десяток «хазяїв життя» не має права контролювати національну політику та інформаційне поле (чотири олігархічні групи контролюють близько 75% телевізійного ринку країни), розставляти своїх людей на ключові посади в державі й використовувати захоплені таким чином державні структури для просування інтересів власного бізнесу.

Ми завдамо удару одночасно по всіх джерелах впливу олігархів: економічних монополіях, контролю над медіа та політикою. Для цього ми застосуємо антимонопольне законодавство, призначимо готових до боротьби з олігархами професіоналів у ключові державні регулятори, запровадимо жорсткі вимоги до редакційної незалежності медіа. Ми також використаємо потенціал сучасних інформаційних технологій, які дозволяють ефективно збирати й аналізувати інформацію щодо членів олігархічних груп.

✓ УКРАЇНА МАТИМЕ СТАБІЛЬНІ ДЕРЖАВНІ ФІНАНСИ ТА РОЗВИНЕНУ ФІНАНСОВУ СИСТЕМУ

Деолігархізація, антикорупційна система і сучасні технології дозволять нам ефективно і прозоро накопичувати й витратити державні кошти та зрештою – планувати бюджет змін на перспективу. Це дасть Україні можливість не втрачати, а нарощувати темп розвитку, а нам з вами – впевненість у власному майбутньому.

Громадяни України мають нарешті пишатися тим, як використовуються їхні податки, – це наші гроші, на які держава повинна забезпечувати нам комфорт і безпеку.

✓ ЕКОНОМІКА МАЄ ЖИТИ, А НЕ ІМІТУВАТИ ЖИТТЯ

У нас є всі можливості, щоб мати якісні дороги та адекватні комунальні витрати – не завдяки популізму, а за умови розумного використання державних і приватних ресурсів. Саме так ми будемо зміцнювати енергетичну незалежність України і зменшувати вплив Росії на український експорт, спростувати процедури торгівлі та посилювати економічні зв'язки з Європою.

ДЕРЖАВА ДЛЯ ЛЮДИНИ, А НЕ ГРОМАДЯНИН ДЛЯ ЧИНОВНИКА

✓ ЯКІСНА ТА ДОСТУПНА МЕДИЦИНА

Ми завершимо реформу охорони здоров'я за принципом «гроші ходять за пацієнтом» і досягнемо того, щоби держава справедливо платила за необхідні медичні послуги для пацієнтів на всіх рівнях допомоги – як у сімейного лікаря, так і у спеціалізованих лікарнях (на стаціонарі). Нелюдські умови у медичних закладах відійдуть у минуле. Лікар зможе отримувати гідну винагороду за якісні медичні послуги, а не шукати додатковий заробіток в Україні або за її межами.

✓ ОСВІТА МАЄ ШУКАТИ ТАЛАНТИ, НАУКА – БУДУВАТИСЯ НИМИ

Ми віримо, що всі діти народжуються талановитими. Ми хочемо, щоб школа працювала на виявлення та розвиток талантів кожної дитини, а не на заучування інформації.

Ми підвищимо престижність професійної освіти серед молоді. Профосвіта зможе стати першим кроком на шляху до гідної кар'єри.

Університети перетворяться на осередки вільної думки, що конкурують між собою якістю освіти і наукових результатів. Розвиток науки нарешті повернеться у фокус державної політики і стане стратегічним пріоритетом.

✓ ВПРОВАДИМО СПРАВЕДЛИВУ І ГНУЧКУ СОЦІАЛЬНУ ПОЛІТИКУ

Соціальна політика буде формуватись, виходячи з реальних потреб і можливостей бюджету, а процедури отримання допомоги нарешті стануть прозорими і зручними.

✓ КУЛЬТУРА – МІСЦЕ СИЛИ Й ДУХУ, А НЕ МАЙДАНЧИК ДЛЯ БЕЗДУХОВНИХ І ЗНЕСИЛЕНИХ

В Україні мають постати й зміцніти нові, сучасні культурні традиції, що остаточно об'єднають українську націю, цементуючи її ідентичність.

НОВІ ПІДХОДИ ДО ПОЛІТИКИ ТА УПРАВЛІННЯ ДЕРЖАВОЮ

✓ ПАРЛАМЕНТ: ВІД КРИВОГО ДЗЕРКАЛА ДО ПРОЗОРОСТІ

Парламент стане місцем ухвалення рішень, яких потребують люди, а не рядком неефективних витрат у державному бюджеті.

✓ ЗРОБИМО ДЕРЖАВНИЙ АПАРАТ КОМПАКТНИМ ТА ЕФЕКТИВНИМ

Ми зробимо державний апарат компактним і ефективним, а також скоротимо непотрібну частину його функцій. Наша ціль – громадянин не стикається з чиновником, а держава через сучасні електронні інструменти надає якісні державні послуги людям і бізнесу.

СИЛЬНІШІ РАЗОМ З ЄВРОПЕЙСЬКОЮ БЕЗПЕКОЮ І ДИПЛОМАТІЄЮ

✓ БОРОНИТИМЕМО ТИХ, ХТО БОРОНИТЬ УКРАЇНУ

Військовий має пишатися своїм ремеслом. Держава мусить цінувати життя військового.

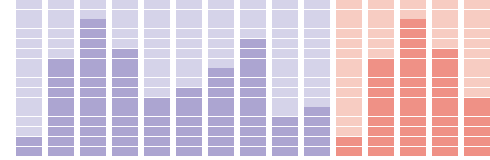
Фундамент Збройних сил України – це люди, віддані своїй справі професіонали. Ми створимо умови для якісного забезпечення, підвищення навичок, армійського і професійного зростання, комфорту власного побуту та побуту родин військових.

✓ ЗАБЕЗПЕЧИМО НЕМИНУЧІСТЬ ПЕРЕМОГИ

Наша кінцева мета – повернення наших територій та перемога у війні за право України на самовизначення.

Ми категорично проти будь-яких планів, що передбачатимуть перебування в органах влади чи місцевого самоврядування представників терористичних груп, керованих Кремлем. Мир, куплений ціною бодай часткової втрати суверенітету на користь російського агресора, ніколи не буде сталим, він здатний призвести до ще більшої війни на території України.

Ми зробимо все необхідне для безкровної деокупації загарбаних територій і безпечної

реінтеграції людей, яких Росія зробила заручниками, їх повернення до нормального, гідного життя. Для нас є принципово важливим припинення вбивства українських громадян. Це злочин, відповідальність за який несе Росія. Наші надії ми підкріпимо реальними діями, котрі наблизять нашу перемогу. Перемогу українського духу. Перемогу справедливості.

✓ **БУДЕМО ПІДТРИМУВАТИ ВНУТРІШНЬО ПЕРЕМІЩЕНИХ ОСІБ ТАК ПІКЛУВАТИСЬ ПРО УКРАЇНЦІВ НА ОКУПОВАНИХ ТЕРИТОРІЯХ**

Внутрішньо переміщені особи – це наші люди, наш потенціал розвитку країни та повернення захоплених територій. Внутрішньо переміщеним

особам і громадянам України, що вимушені проживати на окупованих територіях, буде приділено належну увагу.

✓ **НАБЛИЗИМО ПОВЕРНЕННЯ КРИМУ**

Ми не торгуємо Кримом. Крим – не розмінна монета в переговорах з агресором. Крим – це Україна. Це наш принцип, і ми будемо його неухильно застосовувати.

✓ **ДОБ'ЄМОСЯ ГІДНОЇ ПОЗИЦІЇ УКРАЇНИ НА МІЖНАРОДНІЙ АРЕНІ**

Основою зовнішньої політики України буде курс на набуття членства в ЄС та посилення безпеки України за рахунок приєднання до НАТО.

Огляд програми партії «Голос» крізь призму прав людини

У ЦВК партія «Голос» зареєструвала [скорочену версію програми](#). Якщо ознайомлюватися тільки з нею, то вимальовуються лише цілі та загальне бачення розвитку України без зазначення конкретних шляхів та кроків, які для цього необхідні. Однак ця програма на початку відсилає до [повної версії програми](#), що розміщена на сайті партії. Вона дає значно більше відповідей і є конкретною.

Програма політичної партії «Голос» уникає популістських заяв і є доволі наближеною до урахування стандартів прав людини. У програмі «Голосу» описані ключові напрямки діяльності партії, деякі з них стосуються прав людини. Оскільки повна програма є доволі великою та детальною, зупинимося лише на основних положеннях програми.

«Правосуддя, яке захищатиме»

Партія пропонує розпочати з перезавантаження системи добору та нагляду за суддями, змінивши склад органів, що за це відповідають. Також запропоновано ввести нові стандарти вимог до суддів та прокурорів. Крім перевірки доброчесності, планується ввести тест на IQ. Яким чином буде перевірятися доброчесність, не визначено, однак це буде за участі міжнародних експертів та громадськості. У минулому ця процедура не повністю узгоджувалася із стандартами прав людини. Крім цього, партія пропонує змінити саму систему освітньої підготовки юристів. Це є давно затребуваною

справою, однак чітких параметрів змін у цьому не було зазначено.

«Голос» також пропонує змінити систему виконання судових рішень, ввівши інститут приватних виконавців. Це також давня пропозиція, що була в багатьох концепціях реформ, однак її так і не було належно реалізовано.

Крім цього, пропонується створити повноцінні умови функціонування суду присяжних для окремих категорій справ.

У програмі декларується «запровадження електронного документообігу в судах». Це не зовсім зрозуміло, оскільки він значною мірою створений, однак потребує дофінансування та доопрацювання.

Пропонується «*оновити та модернізувати систему прокуратури*», щоб її не очолював політик, а людина з юридичною освітою.

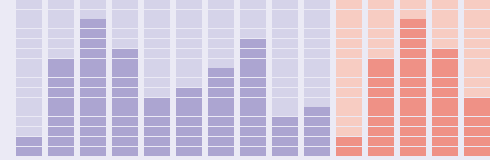
Декларується створення незалежної адвокатури із адвокатським самоврядуванням.

Партія пропонує змінити систему вимог до суддів Конституційного суду України.

Крім цього, передбачено реформу Служби безпеки України, зокрема, її буде позбавлено невластивих повноважень, а працівники подаватимуть щорічні декларації про доходи, як і всі чиновники.

«Корупція означатиме тюрму»

Партія «Голос» не збирається змінювати систему органів, що борються з корупцією – САП, НАБУ, НАЗК

та Антикорупційний суд. Натомість пропонується змінити керівництво САП і НАЗК, а також посилити повноваження НАЗК.

До цього пропонується скасувати право на заставу при вчиненні корупційних злочинів. Це положення суперечить Європейській конвенції з прав людини та Конституції України, оскільки запобіжний захід має бути обраний індивідуально з огляду на небезпеку особи для суспільства, а також з урахуванням інформації про можливу втечу особи, що має підтверджуватися у кожній окремій справі. Така загальна заборона явно суперечить цим стандартам.

Також запропоновано створити *«процедуру цивільної конфіскації у чиновників награваного майна»*. Конфіскація визначена Конституцією як кримінальне покарання за вчинений кримінальний злочин. Тому, відповідно до вимог Конституції, конфіскація можлива лише в кримінальному процесі. У цивільному процесі конфіскація неможлива як інститут. Тим більше у разі, коли йдеться про «награване» майно, спочатку це необхідно встановити в кримінальному процесі, оскільки такі дії є злочином. З огляду на це, це положення можна розуміти як потенційне порушення права людини на власність.

Важливо, що партія «Голос» гарантує невідворотність покарання для замовників і організаторів терору проти активістів, які викривають корупцію.

Програма передбачає реальні кроки проти олігархізації політики та економіки. Серед цих заходів партія планує забезпечувати редакційну незалежність в ЗМІ: *«Ми запровадимо нові вимоги до редакційної незалежності медіа та забезпечимо ефективне державне регулювання великих ЗМІ. Керівництво державного регулятора буде призначене за*

новими правилами із залученням міжнародних експертів до їх відбору».

Також планується створити чесний і прозорий ринок землі.

Програма також передбачає багато реальних позитивних кроків у сфері медицини та освіти, що містять багато структурних змін, а не лише збільшення фінансування цих галузей.

«Впровадимо справедливу і гнучку соціальну політику»

На відміну від більшості інших партій, програма «Голосу» не містить соціальних обіцянок збільшити зарплати чи зменшити вартість послуг ЖКГ, а також інших популістських кроків. Програма одразу визначає, що «Голос» за адресну соціальну допомогу для малозабезпечених.

Партія декларує проведення пенсійної реформи відповідно до європейських практик: *«Ми будемо поступово запроваджувати накопичувальну систему пенсійного забезпечення для гідного рівня життя людей похилого віку. В майбутньому більшість пенсіонерів зможе жити за рахунок своїх власних накопичень, а не залежати від держави»*.

Крім цього, програма передбачає реформу державного апарату, перехід на цифрове урядування, прозору діяльність всіх органів влади та сучасні електронні документи. До цього бракує тільки європейської системи захисту персональних даних, про яку в програмі не згадано.

Загалом можна сказати, що ця програма приділяє уваги правам людини чи не найбільше з усіх інших партій, що беруть участь у виборах. В основному вона пропонує адекватні кроки для реалізації своїх завдань, що переважно відповідають стандартам прав людини.

Передвиборна програма політичної партії «Громадянська позиція»

Команда Гриценка – це компетентна робота та відповідальність за результат!

Країна з мирним небом, із заможними та щасливими людьми. Європейська. Багата. Успішна та захищена. Країна, де панують закон і справедливість. Без корупції та «договірняків». Без кумівства та мародерів.

Це – Україна, яку ми залишимо нашим дітям. Для цього наша команда об'єдналася та йде змінювати правила. Змінювати наше з Вами життя.

Ми йдемо працювати. Важко. Компетентно. Чесно.

Ми йдемо ухвалювати важкі рішення та відповідати за результат.

Ми йдемо служити Вам. З першого дня!

Команда Гриценка – це мир і перемога, а не капітуляція перед ворогом!

Щоб перетворити Україну на безпечну державу, необхідні три складові: **успішна економіка, сильна армія та надійні союзники.**

Заможні українці – найшвидший шлях до миру.

Ми створимо міцну економіку – це ключ до української безпеки. Беззаперечна економічна перевага над російським агресором допоможе на наших умовах повернути Крим і Донбас.

Потужна дипломатія – зміцнимо підтримку України з боку демократичних країн світу. На період до вступу України в НАТО встановимо союзницькі відносини з США та Великою Британією.

Скасування призову та створення професійного війська! Українська армія – ключовий інструмент стримування Росії. Солдати будуть високо мотивованими, навченими і забезпеченими за стандартами НАТО. Армія отримуватиме сучасну техніку та озброєння, вироблені вітчизняними, в тому числі приватними, оборонними підприємствами та в кооперації з виробниками країн НАТО. Армією керуватимуть досвідчені офіцери!

Команда Гриценка – це країна без корупції!

Антикорупційна та судова реформи – основа змін у країні. Без них інші ініціативи не працюватимуть.

Невідворотність покарання за злочин, в тому числі і насамперед для політиків і чиновників: чим вище посадове крісло – тим довший термін у в'язниці.

Топ-корупціонери – сидітимуть довічно!

Пріоритет – знищення корупції серед керівництва Адміністрації Президента, Кабінету Міністрів, Верховної Ради, всіх державних органів та корпорацій, керівництва МВС, СБУ, ГПУ та судової системи. Тільки так ми зламаємо хребет корупційній гідрі, яка не дає українцям гідно жити у власній країні.

Служба безпеки України назавжди позбудеться «економічних» повноважень. Жодних «віджимів бізнесу», «дахувань схем», «полювань» на політичних опонентів! СБУ повністю зосередиться на виконанні спеціальних завдань щодо протидії російській агресії, іншим зовнішнім загрозам та тероризму.

Ми забезпечимо неупереджене, законне судочинство – це відновить довіру до судів, відкриє шлях до України новим внутрішнім та зовнішнім інвестиціям.

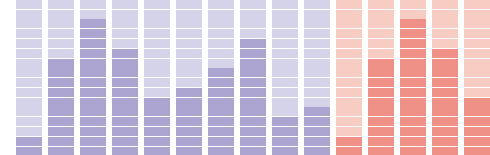
Команда Гриценка – це НАТО та Євросоюз!

НАТО – це не лише військовий блок. Насамперед – це високий рівень достатку громадян, це – високі стандарти життя. Лише здійснивши всі реформи, запропоновані нашою командою у цій програмі, ми будемо бажаним союзником для ЄС та НАТО, союзником на рівних правах, а не ресурсним додатком.

Команда Гриценка – це країна без олігархів!

Україна не зможе рухатися вперед, поки ми не скинемо владу олігархів.

Вони створили власні монополії в економіці та політиці. Приватизували правоохоронні та силові

структури. Монополізували правосуддя. Вони порушують наші конституційні права і свободи.

Ми дамо олігархам вибір: або вони вестимуть чесний бізнес і сплачуватимуть податки, або шукатимуть для проживання іншу країну.

Команда Гриценка – це заможна Україна та українці!

Ми перетворимо Україну на заможну європейську державу. Завдяки успішній економіці ми розв'яжемо соціальні проблеми.

Остаточно знищивши корупцію та зруйнувавши схеми і монополії олігархів, за короткий термін отримаємо додаткові сотні мільярдів гривень до державного та місцевих бюджетів; знизимо комунальні тарифи; збільшимо пенсії та зарплати.

Ми розпочнемо втілення масштабних інфраструктурних проектів з наданням переваги українському виробникові. На будівництві нових доріг, мостів, вокзалів та аеропортів створимо сотні тисяч нових робочих місць.

Буде затверджена державна програма кредитування житла та стимулювання створення робочих місць для вимушених переселенців.

Знизимо оподаткування заробітної плати. Запровадимо персональну фінансову відповідальність чиновника за блокування роботи підприємства.

Забезпечимо всім підприємцям рівні умови доступу і прозорі конкурентні процедури приватизації державних підприємств і майна.

Запровадимо відкриті конкурси для працівників ДФС і митниці. Забезпечимо прозорість їхньої діяльності у поєднанні з автоматизацією процесів.

Остаточно ліквідуємо податкову міліцію. Позбавимо правоохоронні та силові структури невластивих їм функцій і важелів силового втручання в економічні процеси.

Команда Гриценка – це професійний та чесний парламент!

Верховна Рада працюватиме за новими правилами! Правилами демократії та рівності перед законом. Депутат буде відповідати за свої рішення. Понад 10% прогулів пленарних засідань стануть причиною позбавлення мандату. Кнопкодавство – позбавлення мандату та кримінальна справа.

Ми внесемо зміни до Конституції та скасуємо депутатську недоторканність. Створимо справжній український парламент, а не закритий бізнес-клуб.

Команда Гриценка – це доступна та якісна медицина для кожного!

Україна стане країною здорових людей.

Буде запроваджена система обов'язкового державного медичного страхування, що підвищить доступність та якість медичних послуг для українців.

Міністерство охорони здоров'я України буде докорінно реформоване. Воно позбудеться невластивих функцій, таких як управління лікарнями, обслуговування та ремонт закладів, і зосередить зусилля на розробці політики та плануванні у сфері охорони здоров'я.

Чесність та професійність лікарів стануть гарантією якісного та своєчасного лікування пацієнтів.

Команда Гриценка – це чиста країна!

Ми перетворимо Україну на європейський екологічний оазис.

Будуть запроваджені жорсткі нормативи щодо викидів забруднювальних речовин від діяльності промисловості та транспорту.

Зупинимо варварське вирубування лісів та зелених зон. Мораторій на вивезення лісу-кругляка буде продовжений.

Ми розробимо і запровадимо Комплексну програму відновлення довкілля на Сході України.

Команда Гриценка – це освічена й культурна країна!

Ми перетворимо Україну на освітній і науковий центр Європи.

Суттєве збільшення розміру заробітної плати науковців і педагогів, вагомий соціальний пакет і заохочувальна оплата праці відповідатимуть цінності цих професій для суспільства.

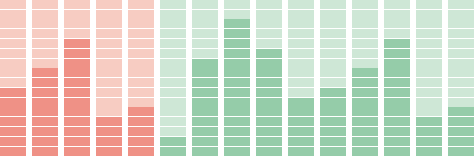
Ми запровадимо нову культурну політику, спрямовану на об'єднання країни. Україну об'єднують мова, духовність та народні традиції.

Державне фінансування розвитку національних культури й духовності, включно з державним замовленням, становитиме не менше 1% ВВП.

Команда Гриценка – це успішне село!

Українське село за комфортністю життя має стати справді європейським: з нормальними дорогами, якісними медициною та освітою, з інтернетом.

Після подолання економічної кризи, стабілізації фінансово-кредитної системи і надійного

захисту права власності ми перейдемо до запровадження в Україні цивілізованого ринку землі сільськогосподарського призначення, після виконання двох головних умов.

Всі земельні відносини мають бути унормовані.

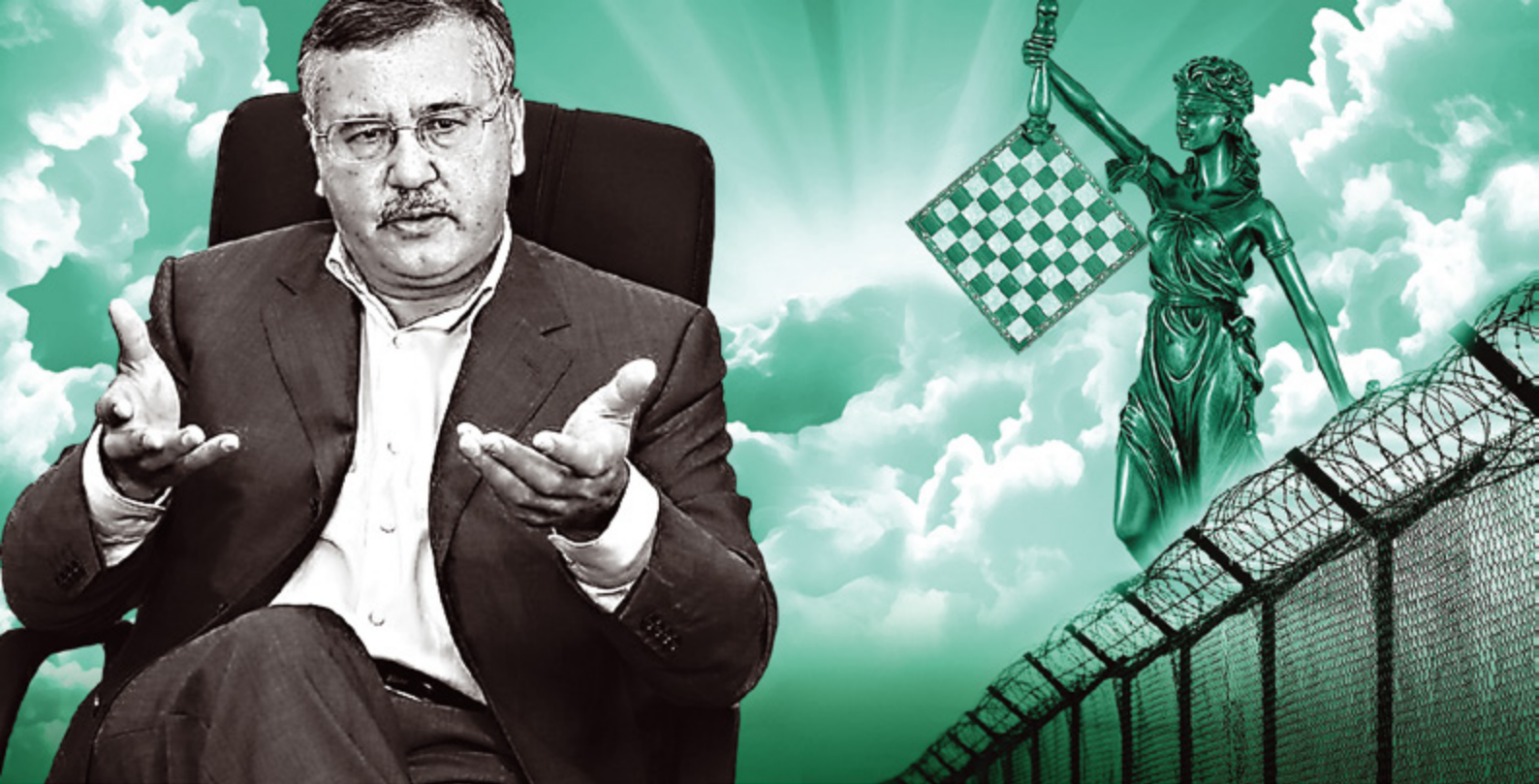
Для цього необхідно на 100% наповнити Державний земельний кадастр та повністю узгодити його з Реєстром майнових прав. Також має бути **створена система запобігання земельному рейдерству**. Запрацюють запобіжники від скуповування землі іноземцями та компаніями-нерезидентами.

Село вироблятиме не сировину, а готову продукцію. Це дозволить створити нові робочі місця та сприятиме розвитку соціальної сфери.

Дешеві кредити фермерам – це запорука розвитку села!

Команда Гриценка – це закон і справедливість!

Коли країні важко, сидіти без діла – злочин. Тому ми йдемо працювати. Фахово, компетентно і чесно. З першого дня!

Огляд програми партії «Громадянська позиція» крізь призму прав людини

Ще у травні цього року на сторінці партії «Громадянська позиція» була зовсім інша програма. В інтерв'ю голова Координаційної ради партії Анатолій Гриценко [заявив](#), що це стара версія; [нова програма](#) з'явилася лише у другій половині червня і практично жодним чином не нагадувала попередню. При цьому старі елементи програми залишилися на оновленому сайті партії.

У червні 2016 року партія «Громадянська позиція» стала повноправним членом ALDE – Альянсу ліберальних і демократичних партій. [Ключовими цінностями](#) партій, що входять до об'єднання, є свобода, демократія, верховенство права, толерантність та солідарність. На жаль, практично нічого з цього немає в оновленій програмі партії «Громадянська позиція».

У попередній програмі партія чітко будувала свою ідеологію на базі «активного громадянина», що є концепцію ліберальної демократії та передбачає існування високого рівня особистої свободи та демократичних інструментів впливу громадян на владу.

Однак оновлена програма партії взагалі про це не згадує.

Програма «Громадянської позиції» розпочинається з бачення України, як «*країни з мирним небом, із заможними та щасливими людьми*». Партія, яка одразу на початку обіцяє зробити людей щасливими, швидше належить до популістських

та таких, що не має чіткої ідеології. Це в принципі простежується й надалі у програмі.

Одними з наскрізних цінностей партії є **закон** і **справедливість**, що доволі позитивно. Однак при цьому більш базове поняття – **верховенство права** – не згадано взагалі. За часів СРСР також була диктатура закону, що показує потенційну небезпеку такого одностороннього підходу.

Програма стала надзвичайно декларативною. Це можна пояснити вимогами закону щодо стислого обсягу програм політпартій, які публікуються на сайті ЦВК, однак на сайті «Громадянської позиції» ви також не знайдете відповідей на багато декларацій. Наприклад, «*ми створимо міцну економіку*», «*Україна – заможна країна*» і т. п. – це набір різноманітних лозунгів без належного практичного пояснення.

«*Антикорупційна та судова реформи – основа змін у країні*», однак, жодним чином не пояснюється, яким чином ці реформи будуть здійснюватися.

«*Ми забезпечимо неупереджене, законне судочинство*» – знову ж таки без жодних пояснень. Однак, якщо уявити, що саме політична партія, котра отримує владу, забезпечуватиме законне судочинство, то такі декларації доволі далекі від стандартів незалежної судової влади, що відокремлена від законодавчої влади.

Подальші положення програми ще більше насторожують, оскільки вони взагалі мають мало спільного зі стандартами верховенства права та незалежності судової влади: *«Команда Гриценка – це країна без олігархів!.. Вони порушують наші конституційні права і свободи... Ми дамо олігархам вибір: або вони вестимуть чесний бізнес і сплачуватимуть податки, або шукатимуть для проживання іншу країну»*. Очевидно, що самі по собі олігархи не є порушниками прав людини, оскільки права людини може порушувати виключно держава та її представники. Видається, що це свідомо маніпуляція та популізм, котрий фактично межує з диктаторськими неправовими механізмами розв'язання суспільних проблем. Очевидно, що це не має нічого спільного із ліберальними деклараціями партії, а тим більше суперечить стандартам верховенства права та прав людини.

«Невідворотність покарання за злочин, в тому числі і насамперед для політиків і чиновників: чим вище посадове крісло – тим довший термін у в'язниці... Топ-корупціонери – сидітимуть довічно». Невідворотність покарання – це гарний лозунг, однак знову ж таки він залишається декларативним. А посилення відповідальності для чиновників виглядає ще більш популістським, бо відомо, що на скоєння таких злочинів не впливає термін покарання, а саме невідворотність покарання. Саме тому це виглядає як популізм. І очевидно, що партію не цікавить, що довічний термін покарання у демократичних країнах не застосовується до економічних злочинів, а такі пропозиції швидше нагадують не країни ЄС, а країни Азії.

Такі ж доволі недемократичні методи запропоновано й для реформи парламенту:

«Верховна Рада працюватиме за новими правилами! Правилами демократії та рівності перед законом. Депутат буде відповідати за свої рішення. Понад 10% прогулів пленарних засідань стануть причиною позбавлення мандату. Кнопкодавство – позбавлення мандату та кримінальна справа». У жодній європейській країні депутат не несе відповідальності за зроблене чи сказане в межах парламенту, а тим більше не існує такої процедури відкликання депутатів. Загалом процедура відкликання члена парламенту є радянським рудиментом, а не практикою європейського парламентаризму.

Серед позитивів варто відзначити намір скасувати **призов до армії**, що є давно очікуваним рішенням.

Також важливим позитивом є прагнення **реформувати СБУ**, позбавити її «економічних повноважень».

Не менш важливою є чітка декларація вступу України до ЄС та НАТО та проведення необхідних для цього реформ. Однак, на думку партії, проблемою у цьому плані є насамперед слабкий економічний стан та низький рівень добробуту громадян, що є доволі поверховим розумінням стандартів ЄС та НАТО.

Окремі положення звучать як відверто соціалістичні, а не ліберальні. Раніше в партії чітко простежувалася концепція, що активний громадянин сам відповідає за своє життя та добробут, що цілком відповідає ліберальній ідеї. Однак уже в оновленій програмі бачимо цілком протилежне, де «держава зробить», «держава надасть», і т.п.:

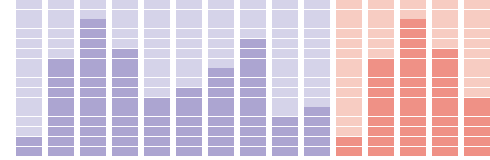
«Ми перетворимо Україну на заможну європейську державу. Завдяки успішній економіці ми розв'яжемо соціальні проблеми. Остаточно знищивши корупцію та зруйнувавши схеми і монополії олігархів, за короткий термін отримаємо додаткові сотні мільярдів гривень до державного та місцевих бюджетів; знизимо комунальні тарифи; збільшимо пенсії та зарплати».

У цьому контексті особливо популістично виглядає теза про зменшення тарифів, що є кроком від ринкової економіки та ліберальних ідей партії.

Позитивним положенням є обіцянка затвердити державну програму кредитування житла та стимулювання створення робочих місць для вимушених переселенців.

Дещо наївною виглядає обіцянка перетворити Україну *«на освітній і науковий центр Європи»*, особливо коли це пов'язується із зростанням зарплат науковців та педагогів, що жодним чином не нагадує кращі практики підтримки науки та освіти в демократичних країнах.

Загалом програма партії залишається дещо далекою від ліберальних цінностей, за яких основним є завдання створити умови для розвитку приватного сектору економіки, науки, освіти тощо. Навпаки, у програмі партії «Громадянська позиція» практично в кожному напрямку ключова роль надано не людині чи суспільним інститутам, а саме державі. А ключові поняття ліберальної ідеї, такі як свобода, демократія, верховенство права, толерантність та солідарність – просто відсутні.

Передвиборна програма політичної партії «Опозиційна платформа – за життя»

«МИР! ВІДПОВІДАЛЬНІСТЬ! ТУРБОТА!»

«Опозиційна платформа – За життя», керуючись інтересами українського народу та української держави, усвідомлюючи загрози та виклики, які постали перед країною, іде на вибори, щоб повернути мир і стабільність.

Ця програма є Чесним суспільним договором між партією «Опозиційна платформа – За життя» та українським народом.

МИР. ЄДНІСТЬ. КОНСОЛІДАЦІЯ

П'ять років влада систематично порушувала права і обмежувала свободи мільйонів українських громадян. Політика мовних заборон та утисків, втручання влади у справи релігійних громад розколювали українське суспільство, принижували честь та гідність людей.

«Опозиційна платформа – За життя» припинить політику дискримінації, ксенофобії та радикалізму.

Першочергові кроки:

- введення мораторію на створення та розвиток проблем, що розколюють країну;
- застосування Формули національного успіху, де пріоритетними є питання, які об'єднують людей— підвищення рівня життя, доходів, спільне управління країною, що дозволить консолідувати суспільство;
- політика примирення та згоди, яка дозволить об'єднати українців від Заходу до Сходу та від Півночі до Півдня, «зшити» країну.

МИРНЕ ВРЕГУЛЮВАННЯ КОНФЛІКТУ ТА РЕІНТЕГРАЦІЯ ДОНБАСУ

Шляхом діалогу та компромісів припинимо бойові дії, забезпечимо політичне врегулювання конфлікту та повернемо людей Донбасу через їхню свідомість, забезпечивши гарантії безпеки.

Першочергові кроки:

- забезпечення прямих перемовин у чотирикутнику Київ – Донецьк – Луганськ— Москва;
- припинення економічної блокади Донбасу;

- надання автономного статусу Донбасу як невід'ємній складовій частині України шляхом внесення змін до Конституції та законів України;
- прийняття закону про амністію, закону про вибори та закону про вільну економічну зону на Донбасі.

Реалізація Плану-концепції врегулювання кризи на Південному Сході України – шлях до встановлення миру і повернення Донбасу в Україну, а України на Донбас.

УКРАЇНА – ПРАВОВА ДЕМОКРАТИЧНА ДЕРЖАВА

Забезпечимо реальне народовладдя. Повернемо громадянам України право говорити, спілкуватися, навчатися російською та мовами національних меншин. Не допустимо подальшого втручання держави у справи церкви.

Першочергові кроки:

- прийняття Закону «Про всеукраїнський та місцеві референдуми за народною ініціативою»;
- скасування антиконституційних, дискримінаційних законів про мову, освіту, перейменування церкви; про декомунізацію, люстрацію, тощо; звільнення усіх політичних в'язнів попереднього режиму;
- зняття недоторканності із Президента України, народних депутатів, суддів, ухвалення закону про тимчасові слідчі комісії ВР. Усі повинні бути рівними перед Законом.

Всеукраїнські та місцеві референдуми змусять чиновників і політиків працювати в інтересах народу. На референдумах народ зможе висловлювати недовіру Президенту, Кабміну і Верховній Раді і таким чином відправляти їх у відставку; приймати рішення про відставку керівників місцевих органів влади.

ЕФЕКТИВНА ВЛАДА

Головна умова для позитивних змін – формування досвідченої та відповідальної перед народом влади!

Першочергові кроки:

- проведення реформи політичної системи, забезпечення переходу до парламентської республіки та розширення повноважень місцевого самоврядування. Обласні та районні ради отримують можливість створювати виконавчі комітети, а люди – право на прямих виборах обрати керівників регіональної влади;
- забезпечення незалежності судової гілки влади;
- перехід від корупційної змішаної виборчої системи до пропорційної системи з відкритими списками.
- реформа правоохоронної системи, створення муніципальної поліції з прямою виборністю її керівників.
- посилення кримінальної відповідальності за скоєння корупційних злочинів посадовцями.

ПОЛІТИКА ЕКОНОМІЧНОГО ПРАГМАТИЗМУ

Політика економічного прагматизму має стати основою діяльності Верховної Ради України та сформованого нею уряду.

Першочергові кроки:

- формування сприятливого інвестиційного клімату та запровадження особливого режиму інвестиційної діяльності;
- введення податку на виведений капітал та скасування податку на прибуток;
- зниження податкових ставок, введення податкових канікул для суб'єктів малого і середнього бізнесу;
- збереження землі у власності українських селян. Відкриття ринку с/г землі – виключно за результатами загальнонаціонального референдуму!
- боротьба з монополізмом, рейдерством та нечесною конкуренцією;
- зупинення деіндустріалізації, деградації та деінтелектуалізації країни.

Метою партії у сфері економічної політики є відродження України як сучасної індустріальної держави з високим рівнем науково-технологічного розвитку, конкурентною промисловістю, високими соціальними стандартами і високим рівнем життя громадян.

«НІ!» ПОЛІТИЦІ ТАРИФНОГО ГЕНОЦИДУ

Головний пріоритет – боротьба з бідністю та соціальний захист населення.

Першочергові кроки:

- зниження тарифів на газ для населення України до 3800–4000 грн за тис. куб. м за рахунок в тому

числі прямих поставок газу із РФ, використання для потреб населення газу українського видобутку;

- списання заборгованості населення за житлово-комунальні послуги та встановлення справедливих субсидій;
- підвищення прожиткового мінімуму, мінімальної заробітної плати, мінімальної пенсії – до 7 тисяч гривень.
- підвищення виплат при народженні дитини: за першу дитину – 100 тис. грн, за другу – 200 тис. грн, за третю та наступних – 400 тис. грн;
- запровадження прогресивної системи оподаткування доходів фізичних осіб;
- встановлення неоподаткованого доходу фізичних осіб на рівні мінімальної заробітної плати.

Ми подолаємо бідність, відновимо пільги та забезпечимо гідну державну допомогу всім соціально вразливим категоріям населення.

РОЗБУДОВА СОЦІАЛЬНОЇ ДЕРЖАВИ

✓ ЯКІСНА ОСВІТА

Першочергові кроки:

- можливість навчатися рідною мовою;
- поступовий перехід до обов'язкової профільної спеціалізації в середній школі;
- фінансування закладів професійно-технічної освіти з держбюджету;
- стимулювання приватних навчальних закладів.

✓ ДОСТУПНА МЕДИЦИНА

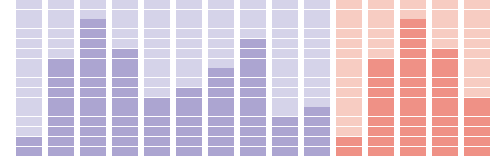
Першочергові кроки:

- поступовий перехід до страхової медицини за рахунок зменшення податкового навантаження на роботодавців;
- відновлення доступної медичної допомоги за принципом «від села до столиці»;
- забезпечення невідкладної медичної допомоги;

Лікувати мають лікарі, а не парамедики. Держава повинна розвивати не «телемедицину», а систему охорони здоров'я.

ЗОВНІШНЯ ПОЛІТИКА МИРУ, ПАРТНЕРСТВА ТА БЕЗПЕКИ

Гарантуємо повернення до політики багатовекторності. Основним зовнішньополітичним пріоритетом стане захист інтересів України – насамперед у питаннях економіки, розвитку, залучення інвестицій та зростання добробуту громадян.

Першочергові кроки:

- забезпечення активного нейтралітету України у військово-політичній сфері та неучасть в будь-яких військово-політичних союзах, як це передбачено розділом IX Декларації про Державний суверенітет України.
- припинення політики обопільних санкцій та відновлення взаємовигідних торговельно-економічних зв'язків з Росією та країнами СНД;
- перегляд умов участі України у Світовій організації торгівлі та зоні вільної торгівлі з Європейським Союзом;
- збереження транзитного потенціалу країни, створення Тристороннього газотранспортного консорціуму.

МИ ЗДАТНІ ВІДРОДИТИ КРАЇНУ ТОМУ, ЩО

Наша команда – це високопрофесійні, досвідчені фахівці з питань конституційного права і державного будівництва, це антикризові менеджери та ефективні управлінці.

Ми зупинимо бойові дії, захистимо соціальні права українських громадян, припинимо тарифний геноцид, спишемо населенню заборгованість за житлово-комунальні послуги, встановимо справедливі тарифи, забезпечимо соціальний захист громадян та забезпечимо економічний розвиток й укріплення соціальної держави.

Формула національного успіху дозволить об'єднати народ та забезпечити Україні гідне місце на міжнародній арені.

Огляд програми партії «Опозиційна платформа – За життя» крізь призму прав людини

[Програма](#) політичної партії «Опозиційна платформа – За життя» об'єднує багато обіцянок партій різних напрямків, що показує відсутність чіткої ідеології. У програмі є елементи від правих до лівих партій, що може означати врахування популярних серед населення думок, що відносить цю програму до популістів. При цьому більшість обіцянок не мають чітких напрямків реалізації, що швидше наводить на думку, що партія й не планує їх виконувати.

Основними цінностями для партії є **мир та стабільність**. Якщо у період війни бажання миру ще можна сприймати, то досягнення стабільності ціною інших цінностей навряд чи є прийнятним для демократичної країни.

«Опозиційна платформа – За життя» використовує тему **прав людини** для власної політичної вигоди. Зокрема, на початку програми стверджується:

«П'ять років влада систематично порушувала права і обмежувала свободи мільйонів українських громадян. Політика мовних заборон та утисків, втручання влади у справи релігійних громад розколювали українське суспільство, принижували честь та гідність людей. «Опозиційна платформа – За життя» припинить політику дискримінації, ксенофобії та радикалізму».

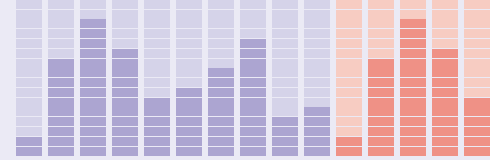
Таке твердження не відповідає дійсності та є маніпулятивним. Правозахисники неодноразово вказували, що після 2014 року зникла системність у порушеннях прав людини. Хоча влада й надалі порушує багато прав і свобод, однак проведені

реформи частково зменшили обсяг цих порушень. Крім того, про такі системні порушення прав людини можна казати значно більше за часів президентства Віктора Януковича, а не за останні 5 років.

Далі стверджується: в Україні існує політика мовних заборон, розколювання релігійних громад, однак і це не відповідає дійсності. З 2017 по 2019 роки в Україні взагалі було відсутнє законодавство про мови, оскільки Конституційний суд [скасував](#) мовний закон Ківалова-Колесніченка. Новий же закон про функціонування української **мови** як державної, прийнятий у 2019 році, фактично [не набув чинності](#). Тому твердити про політику мовних заборон явно недоречно, бо це не відповідає дійсності. Це ж саме повною мірою стосується й обвинувачення у втручанні у справи **релігійних громад**, оскільки формально держава не приймала жодного рішення, яке можна трактувати як втручання у справи релігійних громад.

Добре, що партія планує «припинити» **дискримінацію, ксенофобію та радикалізм**. Однак, на жаль, не вказано, яким саме чином це буде зроблено. Коли члени цієї партії раніше були при владі, то нічим помітним у цій сфері вони не відзначилися.

У програмі «Опозиційної платформи – За життя» першочерговим кроком зазначено **«введення мораторію на створення та розвиток проблем, що розколюють країну»**. Це доволі складно зрозуміти, бо може передбачати як прямі заборони на обговорення суспільно-важливих питань, так і відмову від розв'язання цих проблем. Іншими

словами, проблеми потрібно розв'язувати, бо проблемі неможливо заборонити виникнути.

Другим кроком партія визначає *«підвищення рівня життя, доходів, спільне управління країною, що дозволить консолідувати суспільство»*. Це, очевидно, теж не має жодного стосунку до прав людини, протидії дискримінації та ксенофобії, котрі існують і в доволі заможних країнах.

Позитивно, що партія декларує прагнення **врегулювання конфлікту на сході України**, однак при цьому жодним словом не згаданий **Крим**. Не будемо заглиблюватися в суть запропонованих кроків, що швидше стосуються політики та національного суверенітету, ніж прав людини. Лише зазначимо, що запропонована **повна й безумовна амністія** суперечить стандартам прав людини, порушує Конституцію України та численні міжнародні договори, ратифіковані Україною. Україна не може встановити амністію за міжнародні кримінальні злочини, сотні з яких були скоєні на Сході України та Криму за час війни. Амністія може стосуватися лише нетяжких злочинів та частини тяжких злочинів, і в жодному разі – міжнародних злочинів проти людства.

Уваги також потребує окремий підрозділ *«Україна – правова демократична держава»*, бо він містить дещо дивне розуміння цієї цитати з Конституції України.

Одразу тут вказується: *«Повернемо громадянам України право говорити, спілкуватися, навчатися російською та мовами національних меншин. Не допустимо подальшого втручання держави у справи церкви»*. Вище вже йшлося про те, що на сьогодні такі твердження є неправдивою інформацією. В Україні взагалі відсутнє будь-яке регулювання щодо права «говорити, спілкуватися» будь-якою мовою. Щодо навчання, то новий закон про мову містить проблемні регулювання, однак це не дає жодних підстав стверджувати, що його потрібно скасувати чи що він є дискримінаційним чи антиконституційним. Це є очевидна маніпуляція фактами та поширення неправдивої інформації. Це ж в повній мірі стосується і втручання держави у справи церкви.

Також у цьому підрозділі поряд із твердженням про забезпечення **незалежності судової гілки** влади, існує обіцянка зняти недоторканість з суддів, що знищує цю незалежність. При цьому жодних реальних шляхів забезпечення незалежності судової влади не зазначено.

Програма партії передбачає **реформу правоохоронної системи**, створення муніципальної поліції з прямою виборністю її керівників. Якщо виборність керівників поліції є доволі прогресивним кроком, то в чому полягають інші аспекти реформи цієї системи, з програми не зрозуміло.

Програма також не містить нічого нового у сфері **боротьби із корупцією**, окрім маніпулятивної декларації про посилення кримінальної відповідальності. Очевидно, що проблемою є не слабка відповідальність, а те, що до відповідальності нікого не притягають. Тобто проблема існує з невідворотністю покарання, а не з розміром покарання. Це свідчить, що боротьба з корупцією не є пріоритетною для партії.

Програма «Опозиційної платформи – За життя» передбачає прийняття закону про референдуми, за допомогою яких можна буде здійснювати реальне народовладдя: відкликати політиків і приймати важливі рішення. Нагадаємо, що закон про референдум, що був прийнятий представниками цієї партії, у 2018 році був **визнаний** Конституційним судом України неконституційним. Він суперечив багатьом міжнародним стандартам та загалом був інструментом отримання маніпулятивних рішень. Недаремно у багатьох диктаторських та напівдиктаторських країнах багато рішень легітимізується через так звані «референдуми», що проводяться з численним порушеннями міжнародних стандартів і не можуть сприйматися в демократичних країнах. Одним з таких був «референдум» про приєднання Криму до Російської Федерації. З огляду на це, положення про референдуми у баченні цієї політичної сили швидше викликає стурбованість як загроза демократії.

Цікаво в цьому контексті, що програма партії передбачає **відкриття ринку сільськогосподарської землі**, однак виключно за результатами загальнонаціонального референдуму.

Програма партії також передбачає численні обіцянки в **соціалній сфері**: зменшення ціни на газ, скасування заборгованості по ЖКГ, підвищення у 4 (!) рази мінімальної пенсії. Очевидно, що не всі ці обіцянки можливо виконати через відсутність коштів.

«Опозиційна платформа – За життя» заявляє про перегляд умов участі України у Світовій організації торгівлі та зоні вільної торгівлі з Європейським Союзом, що означає **відхід від євроінтеграційної стратегії України**.

Програма партії містить багато декларативних обіцянок, відверто маніпулює питанням прав людини та є антиєвропейською за своїм напрямком. Реалізація її в повній мірі фактично призупиняє співробітництво з ЄС, міжнародними інституціями (наприклад, Міжнародним валютним фондом, Світовою організацією торгівлі тощо), скасовує всі види санкцій щодо Росії та повертає Україну на 10 років назад. Саме тому багато положень програми звучить як скасування якихось законів чи норм, повернення кудись тощо. При цьому у програмі не згадано повернення Криму до України.

Передвиборна програма політичної партії «Опозиційний блок»

У цей складний для України період настав час для змін.

Після Майдану 2014 року популізм став державною ідеологією, що призвело до катастрофічних наслідків. Війна на Сході країни, втрата частини території, падіння соціальних стандартів, підвищення комунальних тарифів, зубожіння населення, зростання злочинності стали складовими нашого сьогодення.

Замість об'єктивної оцінки ситуації та чесною відкритою розмови з власними громадянами, більшість українських політиків поглиблюють кризу, роблячи негативні процеси незворотними. Солодкі казки про можливість зниження тарифів, «долар по 8 гривень», вступ до Європейського Союзу в найближчий час та швидку перемогу над Росією спрямовані тільки на обман людей. Збанкрутілі політики роздають порожні обіцянки, заздалегідь розуміючи, що виконати їх неможливо.

Це вже призвело до падіння авторитету України у світі, девальвації інститутів влади в очах громадськості, до хаосу та беззаконня.

Партія «ОПОЗИЦІЙНИЙ БЛОК» об'єднала всі справжні опозиційні до хаосу сили, щоб протистояти брехні, лицемірству та бездарності влади.

До нашої команди увійшли успішні представники промислових підприємств, авторитетні мери міст, відомі громадські діячі, професіонали, які зарекомендували себе реальними справами та вчинками.

Ми є прихильниками миру в Україні. А єдиний можливий шлях досягнення миру – поетапне виконання Мінських домовленостей, шлях прямих переговорів.

Ми виступаємо за нову індустріалізацію країни, пошук нових ринків для української продукції, просування українських інтересів у світі, самостійне вирішення національних проблем, тоді як влада, яка впевнено іде у минуле, здійснює злочинну політику розвалу промислового сектора, перетворення України на сировинний придаток, погоджуючись при цьому на фінансовий диктат МВФ.

Наша політична сила завжди підтримувала **принцип повної децентралізації**.

Надходження від податків та зборів одночасно з повноваженнями повинні залишатися на місцях: у містах, районах, громадах, селах. Це вирішить більшу частину проблем: і поганих доріг, за які відповідатиме конкретний мер; і мови навчання та діловодства, яку будуть визначати мешканці громади.

Ми є прихильниками повної свободи в питаннях мови, релігії, історії, культури.

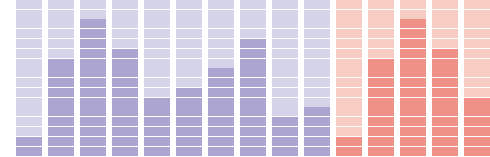
Влада не має права диктувати громадянам, якою мовою вони повинні розмовляти, читати, співати, молитися, кого вважати героєм, а кого –зрадником.

Наша мета – мирна, процвітаюча країна, в якій люди різних національностей, культур, релігій відчують себе комфортно та безпечно. Виховують дітей, поважають один одного, працюють на благо своєї родини, мають можливість отримувати якісну освіту та упевнені у завтрашньому дні.

Настав час рішучих змін, які принесуть мир, безпеку, зростання економіки, духовний розвиток та соціально відчутний результат!

1. НАША МЕТА – МИР

- Якнайшвидше відновлення миру на Донбасі
- Повне виконання Мінських угод
- Обмін військовополоненими за принципом «всіх на всіх»
- Зняття продовольчої та економічної блокади Донбасу та Криму
- Відновлення пасажирського залізничного сполучення з Донецьком, Луганськом та Сімферополем
- Проведення виборів депутатів Донецької та Луганської обласних рад одночасно з місцевими виборами в Україні
- Відновлення прямого пасажирського (передусім – авіаційного) сполучення між Україною та Росією

2. НОВА КРАЇНА, ДЕЦЕНТРАЛІЗАЦІЯ, НАРОДОВЛАДДЯ

- Ефективна законодавча влада – двопалатний парламент: Верхня палата формується із 35 депутатів від регіонів, по одному від 1 млн виборців; Нижня палата – із 150 депутатів, обраних за відкритими партійними списками
- Надання російській мові статусу офіційної; створення умов для вільного використання та всебічного розвитку мов національних меншин
- Мовна, гуманітарна та культурна децентралізація; надання кожному з 27 регіонів права визначати мову навчання та діловодства за результатами місцевого референдуму та рішення регіональної ради (обласної, міської, районної)
- Скасування дискримінаційних законів про мову та про декомунізацію,
- Скасування антинародних реформ: пенсійної, медичної, освітньої

✓ МІСЦЕВЕ САМОВРЯДУВАННЯ

- Фінансова незалежність від центральної влади, передача на місця:
 - 100% податків на доходи фізичних осіб;
 - 100% екологічного податку, рентних платежів, акцизних зборів;
 - до 75% податку на прибуток підприємств.
- Повноваження:
 - інфраструктура, дороги, крім доріг національного та міжнародного значення;
 - гуманітарна сфера;
 - дошкільна, шкільна та середньо-спеціальна освіта;
 - медицина.

3. АРМІЯ ТА БЕЗПЕКА

- Ухвалення на референдумі та закріплення в Конституції України статусу України як позаблокової, нейтральної держави
- Створення сучасної професійної армії
- Відродження військово-промислового комплексу для виробництва сучасного озброєння, ракетних систем, літаків, кораблів
- Протидія злочинності – спільна робота муніципальної поліції із Національним бюро розслідувань

4. РОЗВИТОК ЕКОНОМІКИ – ОСНОВА ДОБРОБУТУ ГРОМАДЯН

Нова індустріалізація – державна підтримка ключових галузей промисловості:

машинобудування, авіа та ракетобудування, кораблебудування, ІТ-галузі, агропромислового комплексу

- Державний захист внутрішніх та зовнішніх інвестицій
- Зниження тарифів на комунальні послуги, проведення їх всеукраїнського аудиту, за результатами якого буде здійснено перерахунок тарифів
- Стовідсотковий державний захист депозитів громадян
- Державна підтримка вітчизняного виробника, раціональний протекціонізм – захист вітчизняного ринку
- Зниження енергетичної залежності:
 - державна програма з підтримки шахт, шахтарських міст та регіонів;
 - збільшення власного видобутку газу;
 - будівництво нових, сучасних, безпечних блоків АЕС
- Розвиток транзитної інфраструктури України: залізниць, морських портів, міжнародних дорожніх коридорів
- Комплекс заходів із розвитку українського села та аграрно-промислового комплексу за принципом «зеленої скриньки»
- Земля – власність громадян України
- Збереження спрощеної системи оподаткування
- Податкова система «12%-12%-12%» – зниження ставок податку для фізичних осіб, податку на прибуток підприємств та ПДВ до 12%

5. СОЦІАЛЬНИЙ ЗАХИСТ ТА РОЗВИТОК ЛЮДСЬКОГО ПОТЕНЦІАЛУ – ВІД НАРОДЖЕННЯ ДО ПЕРШОГО РОБОЧОГО МІСЦЯ

- Відкриття перинатальних центрів у всіх обласних центрах та великих містах
- Виплата при народженні першої дитини – 100 тис. грн, другої – 200 тис. грн, третьої та наступних – 400 тис. грн
- Безкоштовна дошкільна освіта для всіх
- Школа повного дня для дітей 6-13 років
- Розвиваючі, спортивні, професійно-орієнтовані секції для підлітків 13-17 років
- Пріоритетний розвиток професійної та середньої спеціальної освіти – гарантія працевлаштування молодого фахівця з гідною оплатою праці
- Податкові пільги при прийомі на перше робоче місце: роботодавець не сплачує ЄСВ, молодий фахівець до 27 років не сплачує податок з доходів фізичних осіб

- Безкоштовна вища освіта за спеціальностями реального сектора: будівництво, промисловість, ІТ-галузь, агропромисловий комплекс, сфера послуг
- Гідні зарплати вчителям та викладачам – не менше 1,5 середньої зарплати в регіоні

✓ МЕДИЦИНА

- Якісна страхова медицина
- Безкоштовне медичне обслуговування для пенсіонерів, малозабезпечених, військовослужбовців, працівників сфери освіти, поліцейських та лікарів за рахунок держави
- Безкоштовне медичне обслуговування для найманих працівників за рахунок оплати поліса роботодавцем
- Безкоштовна невідкладна медична допомога

- Створення районних та міських центрів з профілактики та лікування ВІЛ, туберкульозу, онкологічних захворювань
- Гідні зарплати медичним працівникам – не менше 1,5 середньої зарплати в регіоні

✓ ПЕНСІОНЕРИ

- Пенсія – не нижче 40% від середньої заробітної плати в країні
- Щорічна індексація пенсій з урахуванням зростання споживчих цін
- Безкоштовний державний медичний поліс – кожному пенсіонеріві

Досить воювати – час творити!

Співголова Політичної партії
«ОПОЗИЦІЙНИЙ БЛОК»

Б.В.Колесніков

Огляд програми політичної партії «Опозиційний блок» крізь призму прав людини

Програма політичної партії «Опозиційний блок» практично не містить положень про демократію та права людини, які, схоже, є доволі другорядними цілями діяльності партії. Зазвичай, такі партії розміщують багато вимог щодо соціально-економічних прав, однак тут цього не спостерігається.

Третина програми Опоблоку – це загалом не програма, а оцінка теперішньої ситуації в Україні з точки зору партії. Дві третини програми складають стислі тези, з яких часто складно зрозуміти, що партія має на увазі.

Наприклад, пункт програми «Земля – власність громадян України» не має жодного пояснення: залишається незрозумілим, як партія ставиться до мораторію на с/г землі, бо **земля** і зараз є у власності, однак розпорядитися нею власник не має права.

Багато представників партії вже були при владі доволі довгий час. З огляду на це, доволі складно сприймати певні програмні положення партії. Наприклад, у програмі стверджується: *«Наша політична сила завжди підтримувала принцип повної децентралізації. Надходження від податків та зборів одночасно з повноваженнями повинні залишатися на місцях: у містах, районах, громадах, селах».*

Це звучить дуже дивно, оскільки саме за часів Партії регіонів централізація влади набула ще більшої ролі, а децентралізація розпочалася лише після 2014 року.

Таких маніпулятивних тверджень програма містить доволі багато. Наприклад, далі програма стверджує в такому ж маніпулятивному стилі: *«Влада не має права диктувати громадянам, якою мовою вони повинні розмовляти, читати, співати, молитися, кого вважати героєм, а кого – зрадником».* Це очевидне перебільшення, оскільки до сьогодні не існує законодавчих положень, що встановлювали б таке. Навіть більше, після 2014 року певний час країна жила за законом про **мову**, прийнятим за часів Януковича, а після його скасування Конституційним судом в Україні взагалі не було жодного закону про мову. Були прийняті лише квоти україномовного продукту для телебачення й радіо, котрі жодним чином не стосуються цієї тези з програми партії.

У програмі є ще багато схожих тверджень. Наприклад, *«ми є прихильниками повної свободи в питаннях мови, релігії, історії, культури».* Насправді ж закон про мову часів Ківалова-Колесніченка ніяк не можна назвати демократичним. Також не було жодних позитивних кроків з розширення цієї свободи з боку представників «Опозиційного блоку», що у минулому були при владі. Навпаки, ці часи більше характеризуються прийняттям законів без громадського обговорення та значним державним регулюванням цих сфер, що дуже далеке від справжнього поняття «свободи».

У програмі партії «Опозиційний блок» немає нічого, що стосується розвитку демократії та захисту фундаментальних прав людини чи основоположних свобод.

Головна теза програми – це почати нову **індустріалізацію** країни, що звучить дивно в постіндустріальному світі.

Друга після індустріалізації ціль – **мир**, однак заходи, передбачені для цього, фактично зводяться до одностороннього виконання Україною Мінських домовленостей. Програма не містить нічого щодо ролі Росії в цьому процесі. Крім того, зовсім нічого не сказано про Крим – очевидно, його повернення до завдань партії не входить.

Програма передбачає надання **російській мові** статусу офіційної, що є черговою маніпуляцією. Насправді поняття «офіційна мова» є тотожним поняттю «державна мова». У різних країнах ці терміни вживаються як рівнозначні, і немає країн, де б державна та офіційні мови були різними. Також це суперечить Конституції України, яка передбачає єдиний статус державної мови для української. Усі інші мови мають відповідно до Конституції однаковий статус.

Програма передбачає: *«Мовна, гуманітарна та культурна децентралізація; надання кожному з 27 регіонів права визначати мову навчання та діловодства за результатами місцевого референдуму та рішення регіональної ради (обласної, міської, районної)»*. Це положення начебто є демократичним на перший погляд. Проблема в тому, що така пропозиція є порушенням положень Конституції України щодо державної мови. Це також не відповідає міжнародній практиці в демократичних країнах. Відповідно до європейської практики, місцева влада може на своїй території запровадити лише додаткові до державної мови. Це ж положення передбачає фактичне скасування державної мови та її заміну іншою за рішенням місцевої влади, що суперечить Конституції України та європейській практиці.

Як логічне завершення попередніх тез програма «Опозиційного блоку» передбачає **«скасування дискримінаційних законів про мову та про декомунізацію»**. Прийнятий новий закон про мову справді містить дискримінаційні норми, однак це не вимагає повного скасування цього закону. Закон про декомунізацію **містить** багато порушень прав людини, однак вони не стосуються дискримінації та й скасування цих норм не тягне скасування закону в цілому.

На початку програми партія критикує популістів: *«Замість об'єктивної оцінки ситуації та чесної відкритої розмови з власними громадянами, більшість українських політиків поглиблюють кризу, роблячи негативні процеси незворотними. Солодкі казки про можливість зниження тарифів,*

«долар по 8 гривень», вступ до Європейського Союзу в найближчий час та швидку перемогу над Росією спрямовані тільки на обман людей».

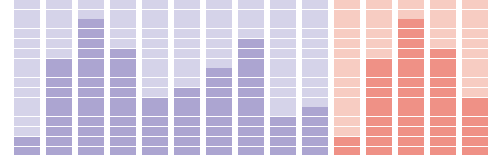
Однак далі в розділі «Розвиток **економіки**» пунктом програми є таке положення: «Зниження тарифів на комунальні послуги» або в наступному розділі роздаються подібні ж обіцянки:

- Відкриття перинатальних центрів у всіх обласних центрах та великих містах
- Виплата при народженні першої дитини – 100 тис. грн, другої – 200 тис. грн, третьої та наступних – 400 тис. грн
- Безкоштовна дошкільна освіта для всіх
- Податкові пільги при прийомі на перше робоче місце: роботодавець не сплачує ЄСВ, молодий фахівець до 27 років не сплачує податок з доходів фізичних осіб
- Гідні зарплати вчителям та викладачам – не менше 1,5 середньої зарплати в регіоні
- Гідні зарплати медичним працівникам – не менше 1,5 середньої зарплати в регіоні
- Пенсія – не нижче 40% від середньої заробітної плати в країні
- Щорічна індексація пенсій з урахуванням зростання споживчих цін

Ці обіцянки виглядають не менш популістськими, ніж ті, котрі представники партії критикують.

У сфері **медицини** партія пропонує доволі радикальні зміни: фактично всупереч Конституції України пропонується скасувати безкоштовну медицину, залишивши її за рахунок держави лише для пенсіонерів, малозабезпечених, військовослужбовців, працівників сфери освіти, поліцейських та лікарів. Також безкоштовно залишаться невідкладна медична допомога. Однак всі інші послуги стануть платними – в одному випадку пропонується, щоб за них платив працедавець, що є по суті новим податком, а в інших випадках – фактично громадянин самостійно.

Як ми зазначали на початку, програма практично не містить положень щодо прав людини. Хоча партія критикує популізм, вона сама дає чимало популістських обіцянок. Партія є прихильницею позаблоковості України, закріплення у Конституції позаблокового статусу, а також фактично є противницею євроінтеграції. Заходи щодо досягнення миру містять набір односторонніх заходів з боку України, а проблему окупації Криму взагалі не згадано. Одразу помітно, що значну частину партії складають власники чи керівники великих підприємств, оскільки більша частина програми стосується саме розвитку великої промисловості, а людина в цих програмних цілях втрачає своє значення.

Передвиборна програма політичної партії «Радикальна партія Олега Ляшка»

ЗАХИСТИМО УКРАЇНУ!

Дорогі наші співвітчизники. Ми написали цю програму зі слів фермера, лікаря, вчителя, шахтаря та пенсіонера. Наша команда і її Лідер Олег Ляшко проїхали тисячі кілометрів і провели сотні зустрічей по всій Україні. Ми знаємо, чим живе кожен українець. Ми почнемо змінювати країну з простих речей.

Для початку зробимо так, щоб у кожного українця був повний холодильник, в якому м'ясо водиться щодня, а не лише на свята. Щоб бабуся не обирала – поїсти їй, полікуватися чи заплатити за комуналку. Щоб батьки не відмовлялися від дітей, бо їх нічим годувати. Щоб наші лікарі та вчителі не їхали в Польщу мити туалети, а мали гідну зарплату в Україні. Щоб кожна дитина, незалежно від статків батьків, мала можливість отримати професію. Щоб земля належала не олігархам та іноземцям, а українським селянам.

ДОСИТЬ ХАОСУ І БАРДАКУ!

Бардак, хаос, розруха – це все наслідки того, що в державі немає сильної вертикалі, немає господаря, порядку і відповідальності. В парламенті понад 400 «небожителів», з яких на роботу ходить від сили чверть. Президент, прем'єр і парламент борються між собою за владу. Вони всі думають про власні рейтинги та кишені – а ми думаємо про людей. Тому ми скоротимо кількість депутатів до 250, міністерств – до 10, досить годувати парламентських дармоїдів. А щоб унеможливити узурпацію влади – ми вже добилися ухвалення законів про імпичмент та Тимчасові слідчі комісії, які стануть запобіжником від нових януковичів.

Ми проведемо справжню судову реформу – звільнимо всіх старих прокурорів і суддів, а нових – обиратимуть люди. Кожен українець повинен знати, що знайде правду в суді без грошей.

СПРАВЕДЛИВІСТЬ У ЖИТТІ – ЗАМОЖНІ ГРОМАДЯНИ

Корінь всіх наших бід – бідність. Вона породжує тотальну несправедливість, корупцію і бардак.

Подолати бідність і дати людям впевненість у завтрашньому дні – наше головне завдання.

Робота для кожного, гідні доходи, справедливі ціни і тарифи – ось за що ми боремося! Справедливість – це коли снайпер на фронті отримує 80 тисяч гривень, а снайпер НАБУ – 15 тисяч, а не навпаки, як зараз. Справедливість – це коли доярки та свинарки отримують пенсію більшу, ніж у прокурорів, бо перші все життя важко пахали, а другі сиділи в теплих кріслах. Справедливість – це перерахунок пенсій колишнім колгоспникам, які працювали за «галочки» і трудодні. Ми встановимо державне регулювання цін на ліки і продукти – щоб українці не ходили в магазини і в аптеки, як в музеї. Зробимо програми доступного житла для молоді – щоб сім'ї з дітьми не по кутках тинялися, а мали власне житло.

ПОВАГУ ЛЮДИНІ ПРАЦІ

Через низькі доходи, а також внаслідок закриття закладів профтехосвіти, сьогодні столярів, зварювальників, будівельників і трактористів днем з вогнем не знайдеш. Землю зорати і кладку покласти нікому. З такою політикою скоро з Китаю будемо випусувати комбайнерів. Ми маємо силу і волю це змінити! Бо без робочих професій ми не піднімо економіку. Сьогодні кожна дитина, особливо з сільських, малозабезпечених сімей, має отримувати такі прикладні знання, які будуть їй годувати. А держава повинна збільшувати замовлення на робітничі професії. Ті, хто навчається, повинні отримувати гідні стипендії, на які можна вижити.

УКРАЇНЦЯМ – РОБОТУ, ЗАРПЛАТУ І ГІДНЕ ЖИТТЯ!

Годі вже Україні бути донором сировини, талантів та робочих рук для розвинутіших країн! Україна – виробник, а не сировинний донор та боржник. Ми відновимо промисловість та розгорнемо загальнонаціональне будівництво. Україну поважатимуть в світі, вкладатимуть інвестиції в нашу економіку. Піднімо соціальні стандарти.

Знизимо ціну на газ та комунальні тарифи до справедливого рівня. Щоб реалізувати це, докорінно змінимо підходи державної економічної політики:

- Не закордонні кредити на проїдання, а інвестиції у розвиток економіки!
- Не імпорт іноземної продукції, а підтримка національного виробника!
- Не вимоги МВФ, а інтереси українського народу!
- Не огульна приватизація, а ефективне управління держмайном!
- Не продаж сільгоспземель іноземцям, а захист селян!
- Не підвищення тарифів, а енергомодернізація та власний видобуток газу!
- Не «витискання соків» з підприємців, а інвестиційні стимули, дешеві кредити та обмеження перевірок!
- Не економія на науці і освіті, а ставка на інтелект та інновації!
- Не масова еміграція, а створення робочих місць в Україні як пріоритет №1!

Результатом впровадження нашої економічної політики буде: понад 100 млрд доларів приватних інвестицій у розвиток економіки, більше 1 млн робочих місць і зупинення масової еміграції українців, економічне зростання 8-10% на рік замість нинішніх 2-3%. Щоб цього досягти – наша команда розробила і вже втілює в життя «Антикризовий план розвитку економіки» та «Промисловий пакет реформ».

НИНІШНІ ВИБОРИ – ЦЕ БІЙ ЗА ЗЕМЛЮ

Як Еміратам Господь дав нафту, так Україні – землю. Ми могли б годувати весь світ, а самі ходимо з простягнутою рукою за кредитами. Влада хоче змусити селян віддати землю за безцінь, щоб потім продати її транснаціональним корпораціям та зробити українців батраками. Продати землю можна лише один раз. А що ми залишимо дітям? Тому продавати треба продукцію, вирощену на землі. Ми ініціювали зміни до Конституції, якими назавжди закріпимо землю за українськими селянами та зробимо основою аграрного устрою країни фермерські господарства. Щоб повернути в село корову – дамо дотації, мінімум 5000 гривень на худобину. Наш законопроект «Рейдерству стоп» захистить аграріїв та не дозволить бандитам відбирати в них землю та майно.

Коли в кожному селі буде агропереробка, хлібний, ковбасний завод – тоді у селян буде робота, до села повернеться молодь, життя і дитячий сміх.

Земля – головне, але не єдине наше багатство. Є ще ліс, газ, вугілля, бурштин. Влада не цінує, а розбазарює все це. Замість того, щоб давати роботу львівським, волинським, павлоградським шахтарям – купує вугілля в Африці, Америці та Росії. Замість того, щоб збільшувати видобуток власного газу – купує його в країни-агресора. Замість того, щоб розвивати вітчизняну деревообробку – хоче зняти наш мораторій на заборону вивозу лісу-кругляка на угоду МВФ. Ми збільшимо видобуток власного газу, відмовимося від імпортного, покладемо край корупції «Нафтогазу», що дозволить знизити ціну на газ мінімум вдвічі. За комуналку українці будуть платити не більше 15% своїх доходів, а не 60-80%, як зараз. Дамо субсидії, якщо буде потреба, та безкоштовно встановимо лічильники. Люди будуть платити лише за те, що споживають.

СИЛЬНА АРМІЯ – СИЛЬНА КРАЇНА

Люди втомилися від війни на Донбасі. Вона забрала і продовжує забирати найкращих наших людей. Ми готові зробити все для миру. Але не ціною капітуляції. Наша мета – перемога та повернення всіх окупованих територій Криму і Донбасу. А перемогти у війні ми зможемо лише тоді, коли матимемо сильну економіку, сильну армію. Коли військові на фронті будуть нагодовані, із сучасною технікою, гідними зарплатами, а їхні сім'ї вдома – захищені соціально і матеріально. Ніхто в світі не поважає слабких. Але ніхто не зацікавлений у тому, щоб Україна стала сильною. У нас намагаються забрати землю, ліс, трудовий потенціал, заморозити нашу економіку в обмін на ярмо кредитів. Нас це не влаштовує! Ми будемо жорстко відстоювати національні інтереси на міжнародній арені. Замість того, щоб гнути спину перед «партнерами» – вимагатимемо від них виконання Будапештського меморандуму. Адже підписавши цей документ, Україна відмовилася від третього у світі ядерного потенціалу в обмін на гарантії безпеки. Якщо документ не виконується – ми маємо повне право заявляти про відновлення статусу ядерної держави. З іншого боку, ми вимагаємо прямої військової угоди з США. Нам потрібне партнерство не на словах, а на ділі!

Поки ми в парламенті – нікому не дозволимо забрати у нас мову, розбазарювати наші землі і топтатися по українській душі.

Огляд програми політичної партії «Радикальна партія Олега Ляшка» крізь призму прав людини

[Програма](#) «Радикальної партії Олега Ляшка» є однією з найбільш популістських серед партій, що беруть участь у виборах. Партія дає величезну кількість обіцянок, і наперед зрозуміло, що їх неможливо виконати.

«Радикальна партія Олега Ляшка» не має чіткої ідеологічної позиції, однак її вимоги швидше нагадують підходи радикальних соціалістичних партій.

Ця політсила фактично виступає проти **вільного ринку** та **ліберальної ринкової економіки**, проти вільного ринку землі, ратує за державне регулювання цін на продукти та ліки, на комунальні послуги, за великі державні субсидії різним галузям економіки. Партія сповідує принцип, коли держава повинна забезпечувати добробут, високі зарплати та високі соціальні стандарти, а не людина сама своєю працею має це собі заробляти.

«Радикальна партія Олега Ляшка» не підтримує **європейську інтеграцію та НАТО**, оскільки практично всі положення її програми суперечать вимогам цих організацій. Також партія пропонує фактично припинити співпрацю з МВФ.

Політична сила Ляшка пропонує відмовитися від більшості **реформ в Україні**, проведених за останні роки, оскільки програма партії суперечить цим реформам.

Партія виступає за сильну вертикаль влади. Вона пропонує скоротити кількість депутатів та кількість міністерств, хоча, відповідно до її програми, функції

та завдань в органах влади стане так багато, що збільшення державного апарату не уникнути.

У програмі політсили стверджується, що партія добилася прийняття закону про **імпичмент президента**, що не відповідає дійсності, оскільки це була президентська ініціатива, а «Радикальна партія Олега Ляшка» лише підтримала цей законопроект.

Партія стверджує, що проведе справжню **судову реформу**: «Звільнимо всіх старих прокурорів і суддів, а нових – обиратимуть люди». Фактично, пропонується ліквідувати незалежність судової влади та побудувати її всупереч європейським стандартам та, зокрема, у порушення Європейської конвенції про захист прав людини. Однак це прагнення «розігнати всіх» є доволі популярним серед популістів. Вибори суддів суперечать європейським стандартам, скільки це встановлює залежність суддів від тих, хто фінансує їхні виборчі кампанії. Крім того, у вирішенні справ судді мають керуватися правом, а не суспільною думкою.

«Радикальна партія Олега Ляшка» обіцяє, що внаслідок її діяльності в Україну буде залучено 100 млрд **інвестицій**. Це очевидна нездійсненна мрія. Україна отримує від 1,5 до 8 млрд інвестицій на рік, і для того, щоб досягти обіцяної цифри, потрібно навіть більше, ніж економічне чудо, котре в програмі жодним словом не позначене. Найбільша економіка світу – США – отримує близько 120 млрд на рік, що лише ще більше ілюструє абсолютну неможливість виконання таких обіцянок.

Таких обіцянок в програмі доволі багато. Наприклад, партія обіцяє **дотації селянам** на кожну корову у розмірі 5000 грн, що є також очевидно нереальним.

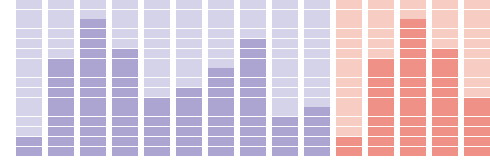
«За комуналку українці будуть платити не більше 15% своїх доходів, а не 60-80%, як зараз. Дамо субсидії, якщо буде потреба, та безкоштовно встановимо лічильники. Люди будуть платити лише за те, що споживають», – йдеться у програмі партії. Однак і на сьогодні людина платить лише 15% від свого доходу за комунальні послуги – решту сплачує держава у формі субсидії. Якщо держава сплачує решту, то для людини не має значення ціна на послуги. І людина ніколи не платить 60-80%, про які зазначено в програмі. Це свідомо маніпуляція та поширення неправдивої інформації, що є характерним для програми.

При цьому, як і всі популісти, «Радикальна партія Олега Ляшка» ніяк не пояснює, звідки вона візьме гроші на покриття усіх зазначених обіцянок, оскільки

в державі цих коштів немає. Та й від міжнародних кредитів партія відмовиться. Звісно, гроші можна надрукувати, однак наслідки цього відомі.

Партія надзвичайно мало уваги приділяє правам людини, загалом виникає думка, що право для «Радикальної партії Олега Ляшка» не має суттєвого значення: важлива сильна вертикаль влади, що розподіляє ресурси та регулює всі сфери життя. Це більшою мірою схоже на соціалістичну диктатуру, ніж на ліберальну демократію. Зазвичай саме при диктатурі влада кричить про захист людини й цим пояснює своє право розігнати, наприклад, судову владу, побудувати сильну вертикаль. Однак ще в жодній демократичній країні влада не діяла способом, описаним у програмі «Радикальної партії Олега Ляшка».

Нереалістичність виконання обіцянок ніколи не зупиняла популістів, чому сприяє брак критичного мислення у населення. Партія вже була в парламенті й ніяким чином не змогла реалізувати жодного положення зі своєї програми.

Передвиборна програма політичної партії «Сила і честь»

Ми, ПОЛІТИЧНА ПАРТІЯ «СИЛА І ЧЕСТЬ», прагнемо до повноцінного забезпечення економічних, безпекових, соціальних, екологічних благ для населення України. Ми вважаємо, що держава має переглянути свої пріоритети та поставити на перше місце інтереси звичайної Людини з її повсякденними сподіваннями, прагненням до стабільності та потребою у безпеці.

Ми мусимо закласти міцний фундамент реальної безпосередньої демократії в Україні, запровадивши розвиток держави за трьома ключовими принципами.

Перший – необхідними умовами для побудови справжньої демократії є поява та закріплення у країні потужного середнього класу із високим рівнем достатку та політичної культури.

Другий – політичний устрій держави повинен базуватися на безумовному розмежуванні законодавчої, виконавчої та судової гілок влади, а максимум функцій держави має бути делеговано органам місцевого самоврядування.

Третій – політична стабільність в державі можлива за умови заснування декількох справжніх демократичних партій з чіткою ідеологією, прозорою структурою і відсутністю олігархічного впливу на їх формування та діяльність.

Вважаємо, що головне завдання держави – гарантувати безпеку кожному громадянину. Це і особиста безпека громадянина та його родини, продовольча і екологічна безпека, безпека суспільства і країни у цілому. Держава має гарантувати забезпечену старість, гідне медичне обслуговування, соціальне забезпечення непрацездатних громадян, матерів, що доглядають за дітьми, забезпечення житлом військовослужбовців, учасників бойових дій та військових пенсіонерів.

ОСНОВИ КОНСТИТУЦІЙНОЇ ДЕМОКРАТІЇ

Ми є свідомими консервативними демократами. Тверде і неухильне дотримання Конституції і законності – наш основний політичний пріоритет.

Ми пропонуємо:

- ліквідувати конституційний конфлікт політичних інтересів між посадами Президента і Прем'єр-

міністра. Повноваження Президента повинні бути обмежені і поставлені під нагляд парламенту із законодавчо визначеною прозорою процедурою його імпичменту;

- скасувати депутатську недоторканність у нинішньому її вигляді;
- продовження проведення адміністративно-територіальної реформи України з метою зміцнення унітарного статусу та єдності держави у поєднанні з її глибокою децентралізацією та передачею більшості внутрішніх функцій держави органам місцевого самоврядування;
- ініціювати прийняття Закону України «Про всеукраїнський і місцеві референдуми».

КЛЮЧОВІ ЕЛЕМЕНТИ СТРАТЕГІЇ ЕКОНОМІЧНОГО РОЗВИТКУ УКРАЇНИ

Ми вважаємо, що для економічного розвитку України слід забезпечити:

- вжиття усіх необхідних заходів із подолання бідності українців, у тому числі через подолання масової корупції, ліквідацію економічно необґрунтованих складових у тарифах;
- демонополізацію, деолігархізацію, деофшоризацію, дерегуляцію, детінізацію економічних відносин, що матиме результатом зміцнення внутрішнього ринку, стимулювання вільної конкуренції, гарантування непорушності економічних прав і свобод;
- ефективну систему законодавчого захисту приватної власності та підприємницької діяльності, що передбачатиме дієві правові механізми запобігання рейдерству і тиску на бізнес;
- передумови для переходу від сировинної до постіндустріальної моделі розвитку економіки, економіки знань, що передбачатиме державну підтримку підприємств наукомісного промислового виробництва, стимулювання венчурних та інвестиційних проектів, розвиток ІТ-галузі та креативних індустрій;
- ефективну земельну реформу із впровадженням такої моделі ринку землі, яка би забезпечила рівний та конкурентний доступ до землі для всіх учасників ринку. Після належного експертного та громадського обговорення прийняти відповідне законодавство з основним акцентом

- на власнику землі-громадянину України, який буде працювати на своїй землі;
- енергетичну незалежність України на базі модернізованої ядерної енергетики безпечного типу, відновлюваних та екологічно чистих джерел енергії, диверсифікації джерел постачання паливно-енергетичних ресурсів, створення прозорого ринку видобутку, транспортування та реалізації нафти і газу в Україні;
- модернізацію і створення нової транспортної інфраструктури, включаючи сухопутний, повітряний, морський і річковий шляхи сполучення;
- фінансову та цінову стабільність, зниження рівня бюджетного дефіциту, боргового навантаження України до економічно обґрунтованого рівня, відновлення довіри бізнесу та населення до банківської системи в цілому, відновлення кредитування.

СЕКТОР БЕЗПЕКИ І ОБОРОНИ УКРАЇНИ

Завданнями реформування сектору безпеки і оборони України мають стати:

- запровадження реформ у Збройних Силах України із нарощуванням їх бойових та оперативних потужностей і створенням гідних умов служби й життя для військовослужбовців, ветеранів та членів їх сімей;
- повернення поваги до вищої цінності нашого війська – життя і гідності військовослужбовця; викоринення корупції в оборонній сфері;
- забезпечення зближення з НАТО, що сприятиме отриманню Плану дій щодо членства в Альянсі;
- поступовий перехід від змішаного принципу комплектування Збройних Сил до створення професійного національного війська; створення оперативного і стратегічного резерву на базі формувань територіальної оборони.

НАСТУП НА КОРУПЦІЮ

Боротьба з корупцією є одним з головних завдань партії. Для її знищення необхідно забезпечити:

- невідворотність покарання за корупційні злочини;
- жорсткий контроль за чистотою рядів суддівського корпусу через механізми кадрового відбору та контролю за його діяльністю з боку державних та громадських антикорупційних інститутів;
- прозорість джерел фінансування політичних партій, а також підконтрольність фінансового політичного спонсорства;
- реалізацію відповідних змін до чинного законодавства з руйнування економічних основ корупції.

ВНУТРІШНЯ ПОЛІТИКА

Головними завданнями у внутрішній політиці ми бачимо:

- забезпечити національну консолідацію суспільства та створити рівні умови для розвитку всіх національностей, що населяють Україну;
- створити сучасне суспільне теле- і радіомовлення, незалежне від законодавчої та виконавчої гілок влади;
- забезпечити функціонування єдиного медичного простору, як системи доступної та своєчасної, рівної та якісної медичної допомоги;
- забезпечити державну підтримку переселенців з анексованого Криму та окупованих територій Донбасу, пільгове кредитування та врегулювання майнових відносин між фінансовими установами та цими громадянами.

ООНОВЛЕННЯ СТРАТЕГІЇ ЗОВНІШНЬОЇ ПОЛІТИКИ

Ми ініціюємо розробку і прийняття Стратегії зовнішньої політики із зазначенням національних інтересів держави у сучасних умовах, яка має враховувати:

- формування дієвих механізмів повернення анексованого Криму та деокупації частини Донецької та Луганської областей шляхом дипломатичних та економічних заходів міжнародного впливу;
- зосередження на реалізації євро- і євроатлантичного інтеграційного курсу;
- розвиток всебічного та багаторівневого стратегічного партнерства зі США;
- формування ефективної системи міжнародних гарантій національній безпеці, яка відповідатиме масштабам існуючих загроз;
- формування нової концепції відносин із РФ, спрямованої на припинення бойових дій на Сході України, повернення окупованих територій, активізацію дієвих механізмів міжнародної допомоги Україні у протистоянні російській агресії;
- формування міжнародної програми екологічного відновлення територій Донбасу, Криму та Азовського моря.

Ми дійсно віримо у те, що:

БОГ, СВОБОДА, СІМ'Я І УКРАЇНА є найвищими духовними цінностями українського народу;

КУЛЬТУРА, НАУКА, ЗЕМЛЯ та ВЛАСНІТЬ – одвічно годуватимуть Україну;

ВИБОРНІСТЬ, СОЦІАЛЬНА СПРАВЕДЛИВІСТЬ, ЗАКОННІСТЬ І АРМІЯ – завжди захищатимуть права українців на життя, свободу і щастя та боронитимуть соборність і незалежність Держави.

Голова Партії

Смешко І.П.

Огляд програми партії «Сила і честь» крізь призму прав людини

Програму політичної партії «Сила і честь», розміщену на [сайті Центральної виборчої комісії](#), важко розглядати як цілісний документ, оскільки вона швидше виглядає як набір декларацій та дій в окремих сферах життя.

Партія декларує, що *«держава має переглянути свої пріоритети та поставити на перше місце інтереси звичайної Людини з її повсякденними сподіваннями, прагненням до стабільності та потребою у безпеці»*. Однак у цій тріаді відсутні свобода та права людини, і надалі вони також практично не згадані.

Визначаючи в програмі, що *«головне завдання держави – гарантувати безпеку кожному громадянину»*, «Сила і честь» більше нагадує партії в недемократичних країнах, де багато дій держави пояснюються саме забезпеченням безпеки та добробуту громадян, що насправді перетворюється на обмеження свободи та прав людини.

Утім, у програмі партії є і позитивні з точки зору прав людини положення. Так, вона:

- Передбачає створення виключно професійних Збройних сил України, що, очевидно, призведе до **скасування призову**, хоча про це прямо не зазначено. Також важливо, що програма акцентує увагу на найосновнішій цілі – збереженні життя військових.
- Передбачає ефективну земельну реформу і запуск **ринку землі**.

- Планує *«створити сучасне **суспільне теле- і радіомовлення, незалежне від законодавчої та виконавчої гілок влади**»*. Це положення виглядає досить дивним, оскільки суспільне мовлення створене, проблема полягає в недостатньо повній реалізації положень, пов'язаних із його переходом від державного до суспільного.
- Передбачає державну **підтримку переселенців** з анексованого Криму та окупованих територій Донбасу, пільгове кредитування та врегулювання майнових відносин між фінансовими установами та цими громадянами.

Попри ці певні позитиви, хоча й доволі вибірккові та нечіткі, багато положень звучать надто декларативно.

Розглянемо певні ціннісні положення програми партії «Сила і честь»:

- **«БОГ, СВОБОДА, СІМ'Я І УКРАЇНА є найвищими духовними цінностями українського народу»**. Ця цитата програми дещо відрізняється від загальної риторики і не має подальшого втілення чи пояснення, про що саме йдеться. Зокрема, яке ставлення до свободи релігій? Чи повинна бути державна релігія? Як це узгоджується із свободою? Чим запровадження обов'язкових духовних цінностей відрізняється від запровадження єдиної ідеології? Якщо це базові цінності партії, то вони дещо виключають одна одну. Особливо тут зайвою виглядає

свобода. У демократичних країнах поняття «Бог» та «сім'я» стосуються швидше приватного життя, в яке держава може втручатися у виняткових випадках.

- **«КУЛЬТУРА, НАУКА, ЗЕМЛЯ та ВЛАСНІСТЬ одвічно годуватимуть Україну».** Ця цитата ще більше вибивається із загальної програми, оскільки також не має пояснення. Чи це означає, що тепер все це є власністю держави Україна? Вище в програмі партія декларує створення вільного ринку землі, чому тоді земля має годувати саме державу, а не її власників? Чи можуть наука і культура в принципі годувати країну?

Програма партії «Сила і честь» загалом є декларативною й несистемною. Вона практично не містить нових механізмів досягнення декларованих цілей, часто вказуючи як єдиний можливий спосіб – заміну одних людей на інших, проведення «реальних» дій тощо.

Це доволі яскраво видно по розділу щодо **«наступу на корупцію»**, де поза гучною назвою не міститься жодних нових завдань чи механізмів. Навпаки, згадуються вже наявні механізми. Однак практика показує, що вони не повною мірою працюють. З програми незрозуміло, яким чином ця партія пропонує, щоб ці механізми справді запрацювали.

Через те, що у програмі «Сила і честь» мало конкретики, складно прогнозувати дії партії в контексті прав людини. При цьому її лідер Ігор Смешко очолював головний правоохоронний орган – СБУ – за часів Помаранчевої революції та масового переслідування політиків і активістів. Також важливо пам'ятати, що основним пріоритетом партії є забезпечення безпеки, а це входить в суперечність із задекларованими ліберальними цінностями, однак показує військово-правоохоронний ухил політичної партії.

Передвиборна програма політичної партії «Слуга народу»

Україна потребує кардинальних змін. Це підтвердило голосування за Володимира Зеленського на президентських виборах 2019 року. Але стара політична система, система корупції, брехні та свавілля, не хоче й не здатна змінитися. Необхідна консолідація всіх гілок влади.

Партія «Слуга Народу» йде на дочасні парламентські вибори, щоб привести у Верховну Раду порядних людей, які служитимуть Україні та своїм виборцям. Ми втілимо курс Президента Зеленського у конкретних законопроектах та політичних рішеннях, сформуємо професійний уряд, якому довірятиме народ України, і разом впровадимо кардинальні зміни, що допоможуть нам зробити Україну вільною, незалежною, успішною Країною Мрії.

За час каденції ми реалізуємо такі пріоритети:

1. ОЧИЩЕНА, ОНОВЛЕНА ТА ВІДПОВІДАЛЬНА ВЛАДА

- Скасуємо недоторканність народних депутатів.
- Запровадимо механізм відкликання депутатів, які втратили довіру виборців.
- Створимо механізм народного вето на щойно ухвалені закони.
- Запровадимо механізми впливу громадян на рішення влади через референдуми.
- Повернемо відповідальність чиновників за незаконне збагачення.
- Запровадимо вибори за пропорційною системою з відкритими списками та електронне голосування.
- Проведемо децентралізацію влади відповідно до європейських норм: передамо максимум можливих повноважень виконкомам місцевих рад, перетворимо державні адміністрації на префектури європейського типу.
- Позбавимо власників медіа можливості впливати на те, що говорять чи пишуть журналісти.

2. ЗНИЩЕННЯ СИСТЕМНОЇ КОРУПЦІЇ

- Переведемо максимально можливу кількість державних послуг в онлайн.

- Здійснимо радикальне очищення та перезавантаження прокуратури.
- Забезпечимо реальну незалежність антикорупційних органів, неефективні чи скомпрометовані органи – перезапустимо.
- Впровадимо обов'язкову конфіскацію майна корупціонерів.
- Запровадимо систему грошової винагороди для громадян за виявлення корупції.
- Позбавимо СБУ, ГПУ та Нацполіцію неприбуткових їм функцій ущемлення бізнесу.

3. БЕЗПЕКА І ОБОРОНА

- Забезпечимо законодавчий супровід ініціатив Президента, спрямованих на відновлення територіальної цілісності та державного суверенітету України.
- Встановимо видатки на оборону у розмірі не менше 5% ВВП.
- Відновимо реформування Збройних сил за стандартами НАТО.
- Зупинимо вплив цінних кадрів з армії, запровадимо систему навчання та перенавчання солдатів та офіцерів.
- Запровадимо найжорсткіші покарання за корупцію та розкрадання у Збройних силах і Міноборони.
- Децентралізуємо та демонополізуємо оборонні держзакупівлі.

4. УКРАЇНА У СВІТІ

- Ухвалимо закони, необхідні для виконання Угоди про Асоціацію між Україною та ЄС і розширення співпраці з Євросоюзом і НАТО.
- Підтримаємо ініціативи Президента щодо перезавантаження відносин із найближчими сусідами України на заході.
- Запустимо програму «комерційної дипломатії» для просування українських товарів на глобальні ринки.

5. СПРАВЕДЛИВИЙ, НЕЗАЛЕЖНИЙ І ДОСТУПНИЙ СУД

- Перезавантажимо Вищу раду правосуддя і Вищу кваліфікаційну комісію суддів.
- Посилимо можливості громадського контролю за судовою системою.
- Запровадимо доброчесність і професіоналізм як головні критерії відбору суддів.
- Зменшимо розміри судового збору.
- Запустимо повноцінні інститути мирових суддів і суду присяжних.

6. РЕФОРМА ПРАВООХОРОННИХ ОРГАНІВ

- Звільнимо бізнес від свавілля чиновників і рейдерів – значно скоротимо перелік фінансових і господарських злочинів, за які настає кримінальна відповідальність.
- Запровадимо механізм надійного захисту свідків.
- Впровадимо невідворотність покарання для працівників поліції, прокуратури та СБУ за перевищення службових повноважень.
- Законодавчо врегулюємо право володіння зброєю.

7. ЕКОНОМІЧНА СТРАТЕГІЯ

- Проведемо національний економічний аудит країни із залученням вітчизняних і міжнародних компаній.
- Створимо Національну економічну стратегію з ключовою метою – досягти вищого за середньоєвропейський рівня доходів та якості життя українців.
- Проведемо демонополізацію ключових галузей, зробимо Антимонопольний комітет незалежним і ефективним.
- Запровадимо режим найбільшого сприяння для іноземних інвесторів українського походження.

8. НАЙКРАЩІ УМОВИ ДЛЯ БІЗНЕСУ

- Проведемо аудит державних функцій і, відповідно, скорочення держорганів.
- Створимо можливість одноразової легалізації капіталів некримінального походження за пільговою ставкою.
- Запровадимо податок на виведений капітал, щойно для цього виникнуть необхідні економічні умови.
- Ухвалимо стратегію поступового зменшення єдиного соціального внеску.

- Позбавимо Державну фіскальну службу правоохоронної функції, залишивши тільки сервіс.
- Повністю переведемо податкові та митні процедури у цифровий формат.
- На законодавчому рівні гарантуємо незмінність чинних умов оподаткування для суб'єктів малого підприємництва – фізичних осіб.
- Запровадимо просту процедуру електронного відкриття та закриття бізнесу, забезпечення захисту міноритарних акціонерів і корпоративної прозорості; скоротимо кількість процедур у будівництві та відведенні землі.

9. РЕФОРМУВАННЯ СОЦІАЛЬНОЇ СФЕРИ

- Проведемо всеукраїнський перепис населення та аудит системи соціального забезпечення.
- Запровадимо «економічний паспорт українця», за яким всі діти отримують частку від експлуатації природних ресурсів на індивідуальні рахунки.
- Впровадимо другий рівень державного пенсійного забезпечення.
- Переведемо всі соціальні пільги у грошову форму.

10. ІННОВАЦІЙНА ЕКОНОМІКА

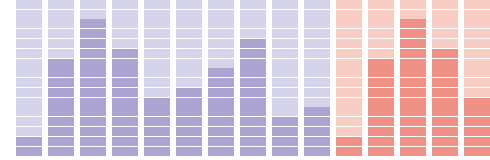
- Впровадимо державну програму підтримки інновацій, цільову прозору підтримку галузей, що здатні стати локомотивом розвитку економіки.
- Запровадимо програму забезпечення покриття 100% території країни широкосмуговим інтернетом.
- Створимо умови для інтеграції цифрових валют у правове поле України.

11. ЕНЕРГЕТИКА Й ТАРИФООУТВОРЕННЯ

- Запровадимо державну стратегію оптимізації житлово-комунальних тарифів за рахунок демонополізації енергетичних ринків, збільшення власного видобутку енергоресурсів та усунення корупційної складової в тарифоутворенні.
- Створимо умови для розвитку «зеленої» енергетики з одночасним запобіганням ризикам монополізації галузі.
- Скасуємо всі формульні ціноутворення на кшталт «Роттердам+».

12. ІНФРАСТРУКТУРА

- Впровадимо незалежний контроль якості будівництва та ремонту автомобільних доріг.

- Створимо законодавчі умови для будівництва бетонних доріг.
- Демонopolізуємо галузі пасажирських і вантажних перевезень на залізничному транспорті.

13. ЗАХИСТ ДОВКІЛЛЯ

- Створимо законодавчі стимули для будівництва сміттєпереробних заводів.
- Запровадимо електронне маркування дерев для протидії незаконній вирубці лісів.
- Запровадимо кримінальну відповідальність за незаконну вирубку лісів і грубі порушення правил поводження з відходами.

14. ОСВІТА І НАУКА

- Оновимо освітню та наукову інфраструктуру.
- Запровадимо базове матеріальне забезпечення педагогів на рівні трьох мінімальних зарплат.
- Оптимізуємо мережу закладів вищої освіти.
- Запровадимо рівноправність державних і приватних закладів освіти.

15. ДОСТУПНА МЕДИЦИНА

- Запровадимо систему обов'язкового медичного страхування.

- Знищимо фармакологічну мафію, скасувавши корупційний механізм повторної сертифікації ліків.
- Переведемо всю медичну документацію в електронну форму.
- Створимо чіткий і зрозумілий гарантований пакет медичних послуг.
- Підвищимо рівень матеріально-технічного забезпечення лікарень.
- Створимо умови для розвитку профілактичної медицини.

16. НАЦІОНАЛЬНА ІДЕНТИЧНІСТЬ І ГРОМАДЯНСЬКА ЗЛАГОДА

- Запровадимо гуманітарну політику, яка сприятиме культурному, громадянському та духовному об'єднанню громадян України.
- Створимо систему підтримки української мови та культури за допомогою фіскальних стимулів і пріоритетного державного фінансування.
- Розробимо державні програми системних контактів з українськими діаспорами.
- Створимо систему інформаційної реінтеграції мешканців окупованих територій в Україну.

Огляд програми політичної партії «Слуга народу» крізь призму прав людини

Партію «Слуга народу» було створено перед виборами, її ідеологію доволі складно визначити. [Програма партії](#) побудована, як набір конкретних кроків чи дій в певних, на думку партії, пріоритетних сферах. При цьому часом не вистачає визначення цілей тих чи інших дій або хоча б загального бачення. Також загальним мінусом програми є те, що дії часом сформульовані у надто загальний спосіб і їх можна тлумачити по-різному.

Розглянемо нижче декілька положень програми за блоками, як вони визначені в самій програмі.

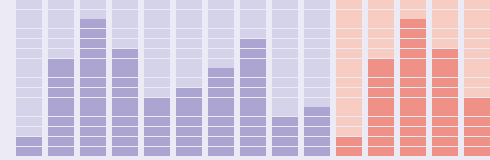
ОЧИЩЕНА, ОНОВЛЕНА ТА ВІДПОВІДАЛЬНА ВЛАДА

У цьому напрямку програма пропонує:

- **Скасувати недоторканість депутатів.** Це загалом позитивна ідея, котра була присутня в програмах інших партій іще на минулих виборах, однак так і не була реалізована. Проте варто відзначити, що часткова недоторканість депутатів у Європі присутня. Є обґрунтоване побоювання, що повна ліквідація недоторканості може бути використана владою проти опозиційних депутатів. Особливо коли відомі численні приклади надуманих кримінальних справ, а правоохоронні органи не є політично незалежними. Недоторканість може встановлювати, наприклад, особливу процедуру затримання та арешту, однак потрібно усунути перешкоди для розслідування кримінальних справ і їх передачі до суду.
- **Запровадити механізм відкликання депутатів, які втратили довіру виборців.** Це положення

не відповідає європейській практиці. За європейськими стандартами політична відповідальність депутата настає під час виборів. Процедура відкликання можна пов'язати швидше з можливістю усунути незручного чи опозиційного депутата. Також цей механізм звучить доволі дивно поряд з іншим положенням цього ж розділу про запровадження виключно пропорційних виборів, оскільки незрозуміло, яким чином можна відкликати депутата, що пройшов до парламенту за списками партії.

- **Створимо механізм народного вето на щойно ухвалені закони, запровадимо механізми впливу громадян на рішення влади через референдуми.** Ці інструменти прямої демократії виглядають на перший погляд дуже позитивно. Однак на практиці в недемократичних країнах вони часто слугують диктаторам для просування потрібних рішень в обхід парламенту за допомогою маніпуляцій та фальсифікацій. До сьогодні в Україні не було жодного демократичного закону про референдуми, зараз він взагалі відсутній, а остання версія закону була визнана неконституційною. Тому це положення швидше сприймається як загроза демократії, ніж розвиток демократичних інструментів.
- **Позбавимо власників медіа можливості впливати на те, що говорять чи пишуть журналісти.** Це звучить добре, однак немає жодних роз'яснень про методи досягнення цього непростого завдання.

ЗНИЩЕННЯ СИСТЕМНОЇ КОРУПЦІЇ

- *Здійснимо радикальне очищення та перезавантаження прокуратури.* Реформа прокуратури є давно назрілим питанням. На жаль, вона повністю провалилася в останні роки. Однак очевидно, що лише «перезавантаженням» чи простою мовою заміною людей ситуацію складно буде помінати, оскільки проблема великою мірою в самій структурі, що успадкована з радянських часів. Тому надзвичайно важливо почути детальніше про дії у цій сфері. Програма не дає відповідей на те, що саме буде здійснено, та в який спосіб.
- *Забезпечимо реальну незалежність антикорупційних органів, неефективні чи скомпрометовані органи – перезапустимо.* Це звучить дещо комічно, коли в першій частині речення кажуть про «незалежність», а в другій погрожують змінити людей у будь-яку мить, навіть коли закон цього не передбачає, що свідчить про певну міфічну незалежність цих органів.
- *Запровадимо найжорсткіші покарання за корупцію та розкрадання у Збройних силах і Міноборони.* Це звучить популістично. Відомо, що проблема в невідворотності покарання, тобто в ефективному розслідуванні та покаранні винних осіб, а не в розмірі покарання.

Насправді, цей розділ нічого нового не показує, і досить сумнівно, що проста запланована зміна людей дозволить «знищити системну корупцію».

СПРАВЕДЛИВИЙ, НЕЗАЛЕЖНИЙ І ДОСТУПНИЙ СУД

- *Перезавантажимо Вищу раду правосуддя і Вищу кваліфікаційну комісію суддів.*
- *Посилимо можливості громадського контролю за судовою системою.*
- *Запровадимо доброчесність і професіоналізм як головні критерії відбору суддів.*
- *Зменшимо розміри судового збору.*
- *Запустимо повноцінні інститути мирових суддів і суду присяжних.*

Усі ці положення можуть бути як позитивними, так і глибоко негативними. У цих питаннях надзвичайно важливі деталі. Наприклад, «перезавантаження» чи простою мовою заміна людей – це, по суті, усунення людей з посади у спосіб, що не передбачений законом. Чи можна в такому разі казати про незалежність такого органу? Користуючись такою ж логікою, кожна влада тепер може робити «перезавантаження» кожного органу, що розбіє

будь-які натяки на існування незалежних судів та інших органів влади. Інше питання: яким чином будуть набрані нові? І де гарантії, що вони будуть кращими? Що робити, коли вони будуть такими ж, як і ці? Про які нові можливості громадськості тут йдеться?

Зменшення розміру судового збору потягне компенсацію для судової влади? Судова влада існує за рахунок судового збору, і це інструмент забезпечення незалежності судової влади. Збір потрапляє на окремий рахунок і одразу йде на витрати судової влади, виконавча та законодавча влади не можуть вплинути на це джерело доходів. Якщо його зменшити, відповідно, інші гілки влади отримують фінансовий батіг для керування судами, як це було ще декілька років тому. З іншого боку, судовий збір часом для громадян є перепорою для звернення до суду та обмежує доступ до правосуддя. Ми бачимо більше питань, ніж відповідей.

Позитивно, що задеклароване створення інституту мирових суддів та суду присяжних.

РЕФОРМА ПРАВООХОРОННИХ ОРГАНІВ

- *Звільнимо бізнес від свавілля чиновників і рейдерів – значно скоротимо перелік фінансових і господарських злочинів, за які настає кримінальна відповідальність.*
- *Запровадимо механізм надійного захисту свідків.*
- *Впровадимо невідворотність покарання для працівників поліції, прокуратури та СБУ за перевищення службових повноважень.*
- *Законодавчо врегулюємо право володіння зброєю.*

Фактично, взагалі не йдеться про реформу правоохоронних органів. Йдеться про декриміналізацію певних дій (це може бути доволі дискусійним), регулювання володіння зброєю, що стосується можливості захищати себе без правоохоронних органів, а також про покарання правоохоронців за зловживання владою. Тут взагалі немає жодного положення, що передбачало хоча б напрямок реформи правоохоронних органів.

РЕФОРМУВАННЯ СОЦІАЛЬНОЇ СФЕРИ

- *Проведемо всеукраїнський перепис населення та аудит системи соціального забезпечення.*
- *Запровадимо «економічний паспорт українця», за яким всі діти отримують частку від експлуатації природних ресурсів на індивідуальні рахунки.*

- *Впровадимо другий рівень державного пенсійного забезпечення.*
- *Переведемо всі соціальні пільги у грошову форму.*

Монетизація пільг та наведення ладу в цій сфері є давніми вимогами міжнародних організацій, це давно очікувана дія з боку влади. Позитивно, що партія уникає популістських заяв у цій сфері, продовжуючи реформи відповідно до європейських стандартів.

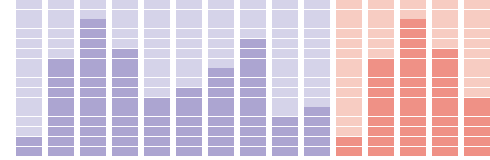
Програма «Слуги народу» передбачає систему інформаційної реінтеграції мешканців окупованих територій в Україну, однак знову ж без розкриття того, як це буде зроблене.

Для захисту довкілля програма передбачає законодавчі стимули для будівництва сміттєпереробних заводів та електронне маркування дерев для протидії незаконній вирубці лісів, що є позитивними кроками.

Програма чітко визначає Україну в ЄС та НАТО: *«Ухвалимо закони, необхідні для виконання Угоди про Асоціацію між Україною та ЄС і розширення співпраці з Євросоюзом і НАТО».*

Видається, що програмі партії «Слуга народу» бракує системності, а певні напрямки виглядають як вибіркового набору заходів. Істотною проблемою також є те, що багато заходів сформульовані таким чином, що вони потенційно можуть бути як шляхом розвитку, так шляхом занепаду й навіть згорання демократії. З огляду на це, дії партії доволі важко прогнозувати.

В цілому програма партії «Слуга народу» не надто орієнтована на права людини, хоча містить певні позитивні кроки в цій сфері. У програмі більше питань, ніж відповідей. Але ж очевидно, що питання повинне ставити суспільство, а партія, що йде на вибори, повинна пропонувати свої рецепти відповідей. Тут ці рецепти, щонайменше, потребують детального пояснення.

Передвиборна програма політичної партії «Українська стратегія Гройсмана»

УКРАЇНСЬКА СТРАТЕГІЯ – ЦЕ ПЛАН РОЗВИТКУ СЕРЕДНЬОГО КЛАСУ ТА ПРОЦВІТАННЯ УКРАЇНИ

Україна може і повинна стати успішною демократичною європейською державою, що користується повагою в світі та забезпечує належний рівень життя громадян. Фундамент, закладений за останні роки, дозволяє ставити нові цілі. Ми вважаємо пріоритетом на наступні п'ять років підвищення якості життя громадян через забезпечення сталого економічного зростання. Досвід нашої команди дає нам чітке розуміння і бачення, як цього можна досягти. Ми маємо не тільки забезпечити незворотність розпочатих змін, але й дати їм новий імпульс і головне – зробити їх відчутними для наших громадян.

Ми вважаємо стратегічним завданням на цей період розбудову справжнього українського середнього класу. Його повноцінними представниками мають відчувати себе український вчитель, лікар, кваліфікований працівник, підприємець, фермер – люди праці, які формують сьогоднішню і майбутню країну.

Сильний середній клас – основа стабільності суспільства. Адже він зацікавлений у стабільній, правовій і соціально орієнтованій державі й не зацікавлений у поляризації суспільства – чи то за мовною, чи за етнічною, чи релігійною ознакою.

Суспільство середнього класу базується на принципах справедливості. Воно здатне повноцінно подбати і про тих, хто потребує підтримки суспільства та держави.

Українська стратегія Гройсмана, яка визначає такі пріоритети, для їх досягнення фокусується на чотирьох напрямках: збереження макрофінансової стабільності, сталий економічний розвиток, розбудова правової держави і забезпечення безпеки держави і громадян, гідна якість життя.

МАКРОФІНАНСОВА СТАБІЛЬНІСТЬ

Ми забезпечимо:

- Відповідальну стратегію управління державним боргом – зменшення боргового навантаження на бюджет країни.
- Подальший перехід від моделі «гасіння пожеж» до стратегічного планування розвитку країни. Ми вже заклали модель трирічного планування роботи уряду та трирічного бюджетного планування. А це означає прогнозованість розвитку та системні кроки з вирішення накопичених у державі проблем.
- Низький рівень інфляції. Вперше за останні роки ми досягли однозначних показників і плануємо утримувати цю тенденцію завдяки продуманій фінансовій політиці.
- Підтримку стабільності валютного курсу. Прогнозованість і послідовність фінансової та регуляторної політики, плідна співпраця з міжнародними інвесторами, конструктивний діалог з інвестиційним світом – це основи стабільної гривні.

СТАЛИЙ ЕКОНОМІЧНИЙ РОЗВИТОК

1. ІНВЕСТИЦІЇ – ПОВІТРЯ ДЛЯ ЕКОНОМІКИ

Ми забезпечимо:

- Просту та прозору податкову систему: зменшення ставок податків та розширення бази оподаткування, спрощення адміністрування податків.
- Доступні кредити для підприємців.
- Швидку, прозору та ефективну митницю. «Плюс» автоматизація процесів, «мінус» людський фактор, там де він не потрібний.
- Вільний рух капіталів та спрощення валютного регулювання.
- Створення довгоочікуваної Служби фінансових розслідувань – як єдиного аналітичного підрозділу з правом розслідування економічних злочинів. Аналогічні функції прокуратури, СБУ, поліції – ліквідувати.

- Передачу фермерам у власність земель, які раніше були в постійному користуванні.

2. ФОРМУВАННЯ ВЗАЄМОВИГІДНОГО ПАРТНЕРСТВА ДЕРЖАВИ ТА БІЗНЕСУ

Ми забезпечимо:

- Спеціальні заходи стимулювання промислового та технологічного розвитку.
- Реалізацію масштабних проектів державно-приватного партнерства в сегменті інфраструктури та промисловості задля нарощування потужностей країни та створення нових робочих місць. Українці їздитимуть хорошими дорогами, користатимуться сучасним залізничним транспортом, матимуть розвинуте авіаційне сполучення з Європою і світом!
- Розвиток пріоритетних галузей промисловості з високою доданою вартістю – машинобудування, металургія, хімпром, легпром, фармацевтика, видобувна галузь.
- Стимулювання наукових досліджень, інновацій та розвитку нових індустрій.
- Створення нових можливостей для підприємців – передусім, через малу приватизацію та залучення до електронних аукціонів.

3. РОЗУМНЕ РЕГУЛЮВАННЯ ТА РОЗВИТОК КОНКУРЕНЦІЇ

Ми забезпечимо:

- Чіткі та прозорі правила ведення бізнесу і здійснення державного контролю на основі ризик-орієнтованого підходу.
- Ефективну антимонопольну політику – тверде «ні» проявам недобросовісної конкуренції.
- Розумний захист своїх промислових інтересів – всередині країни та на зовнішніх ринках.
- Повну підтримку чесного підприємництва, а відтак – забезпечення зайнятості в усіх регіонах України.

4. ГІДНІ УМОВИ ПРАЦІ

Ми забезпечимо:

- Зростання мінімальної та середньої зарплати.
- Достойну оплату праці фахівців у секторах, що фінансуються з держбюджету (зокрема, лікарі, вчителі, працівники соціальної сфери, культури тощо).

- Захист прав працівника від недобросовісних роботодавців.

ПРАВОВА ДЕРЖАВА ТА БЕЗПЕКА

1. РІВНІ ПРАВА ТА ДЕМОКРАТИЧНЕ ВРЯДУВАННЯ

Ми виступаємо за:

- Завершення реформи децентралізації, яка наділяє членів територіальних громад можливість і ресурсами самостійно визначати напрямки їхнього розвитку.
- Розвиток електронного врядування та доступність державних послуг.
- Відкритість та доступність державних реєстрів.
- Прозорий та відкритий ринок державних закупівель.

2. ЗАХИСТ ЖИТТЯ ТА ВЛАСНОСТІ

Наша відповідь:

- «Ні» свавіллю правоохоронних та контролюючих органів.
- «Так» ефективним антикорупційним структурам.
- «Так» професійній поліції, якій довіряють.

3. СПРАВЕДЛИВЕ ПРАВОСУДДЯ

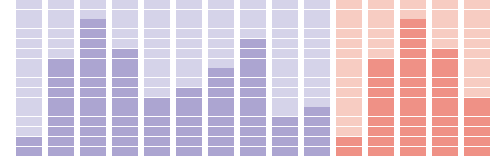
Ми наголошуємо на:

- Необхідності завершення судової реформи.
- Запровадженні дієвих механізмів досудового вирішення суперечок.
- Реалізації проектів сучасного електронного правосуддя.
- Дієвій роботі антикорупційного суду, який забезпечуватиме невідворотність покарання корупціонерів та встановленні громадського контролю за його роботою.

4. ЗАХИСТ ТЕРИТОРІАЛЬНОЇ ЦІЛІСНОСТІ ТА СУВЕРЕНІТЕТУ ДЕРЖАВИ

Ми всебічно підтримуємо:

- Боездатність української армії.
- Захист державного суверенітету України.
- Проведення заходів кібербезпеки різних інститутів та інфраструктури.
- Безкомпромісний захист незалежності й територіальної цілісності.
- Повну енергетичну незалежність.
- Глибшу інфраструктурну інтеграцію із Західними партнерами.
- Отримання пришвидшеного плану набуття членства в НАТО.

ГІДНА ЯКІСТЬ ЖИТТЯ

1. ЗДОРОВ'Я НАЦІЇ – ЦІННІСТЬ ДЕРЖАВИ

Ми забезпечимо:

- Своєчасну та якісну екстрену медичну допомогу.
- Забезпечення доступу громадян до гарантованого пакету медичних послуг та лікарських засобів.
- Ефективну та спроможну систему громадського здоров'я.

2. ЯКІСНА СУЧАСНА ОСВІТА – ГАРМОНІЙНИЙ РОЗВИТОК ТА ПРОФЕСІЙНА РЕАЛІЗАЦІЯ ЛЮДИНИ

Ми забезпечимо:

- Нові принципи шкільної та дошкільної освіти, щоб наші діти росли щасливими та успішними особистостями.
- Сучасну професійну освіту за стандартами ЄС, щоб кожен міг опанувати актуальну професію.
- Нову якість вищої освіти та розбудову системи освіти дорослих для навчання впродовж життя.

- Ефективне поєднання університетської освіти та науки.

3. КОМФОРТНЕ МІСТО І СЕЛО

Що це таке?

- Це сталий регіональний розвиток та допомога проблемним територіям.
- Це безпечне середовище.
- Це якісні комунальні послуги й енергоефективність.
- Це сучасне просторове планування.
- Це пріоритет розвитку людського капіталу.

4. ДІЄВА СИСТЕМА СОЦІАЛЬНОГО ЗАБЕЗПЕЧЕННЯ

Наша мета:

- Перехід до трирівневої системи пенсійного забезпечення.
- Соціальна адаптація та інтеграція усіх категорій осіб з особливими потребами.
- Запровадження сучасних механізмів підтримки людей, які не мають змоги працювати.

Голова (Голова Політради)
ПОЛІТИЧНОЇ ПАРТІЇ «УКРАЇНСЬКА
СТРАТЕГІЯ ГРОЙСМАНА»

В.Б. Гройсман

Огляд програми партії «Українська стратегія Гройсмана» крізь призму прав людини

Володимир Гройман на посаді прем'єр-міністра України з квітня 2016 року. Це доволі тривалий строк на чолі уряду, що посилює вимоги до програми його політичної партії.

Політична партія «Українська стратегія Гройсмана» вважає, що пріоритетом на наступні п'ять років є підвищення якості життя громадян через забезпечення сталого **економічного зростання**, тому демократії, правам людини та побудові правової держави в [програмі](#) виділено значно менше місце, ніж економічному розвитку. На жаль, мета сталого економічного розвитку має мало спільного із [цілями глобального сталого розвитку](#), як це визначено Генеральною Асамблеєю ООН. Оскільки навряд чи сталий економічний розвиток є можливим без захисту прав людини, правової держави та принципу верховенства права.

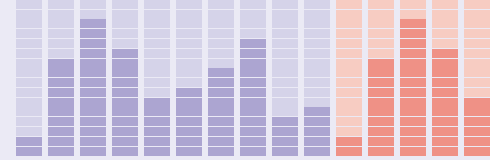
Стратегічним завданням партія вважає *«розбудову справжнього українського середнього класу»: «Його повноцінними представниками мають відчувати себе український вчитель, лікар, кваліфікований працівник, підприємець, фермер – люди праці, які формують сьогодення і майбутнє країни»*. При цьому, на жаль, в програмі нічого немає про стратегію подолання бідності.

Три з чотирьох пріоритетів в програмі визначено в економічній сфері. Лише один стосується розбудови правової держави, і то він поєднаний із забезпеченням безпеки, що є доволі дивним, оскільки об'єднує цілком різні напрямки діяльності.

Партія одним із завдань сталого економічного розвитку бачить гідні **умови праці**. Однак це положення деталізується лише обіцянкою гарантувати зростання мінімальної та середньої зарплати, достойну оплату праці фахівців у секторах, які фінансуються з держбюджету (зокрема, лікарі, вчителі, працівники соціальної сфери, культури тощо), а також захист прав працівника від недобросовісних роботодавців. У правовому сенсі це мало стосується умов праці як таких, а більше – питання розміру оплати праці. Також ці обіцянки звучать дещо популістично, оскільки не уряд визначає розмір зарплат і формально він може гарантувати лише зростання мінімальної зарплати.

Розділ **«Правова держава та безпека»** вже в назві звучить дещо дивно, оскільки поєднує різні речі. Він має чотири підрозділи, один із яких стосується безпеки. Перший підрозділ названо **«Рівні права та демократичне урядування»**, однак насправді в ньому зовсім не йдеться про рівні права. Пропонується завершити децентралізацію, розвинути електронне урядування та забезпечити доступність державних послуг, забезпечити відкритість державних реєстрів, прозорий ринок державних закупівель. Загалом це стосується лише обмежених аспектів демократичного урядування у виконавчій владі.

Другий підрозділ має назву **«Захист життя та власності»**, однак тут доволі демагогічно без

жодних пояснень звучать тільки прості лозунги для мітингів:

- «Ні» свавілля правоохоронних та контролюючих органів
- «Так» ефективним антикорупційним структурам
- «Так» професійній поліції, якій довіряють

Це дуже вирізняється своєю невизначеністю від більш-менш конкретизованого економічного блоку. Очевидно, або в цій сфері не існує суттєвих планів, або партія не розуміє проблеми у цій сфері.

Третій підрозділ стосується **«Справедливого правосуддя»**, за яким передбачено завершення судової реформи, запровадження дієвих механізмів досудового вирішення суперечок, реалізацію проектів електронного правосуддя та роботу антикорупційного суду. Що під цими положеннями розуміє партія, зовсім не зрозуміло. Наприклад, «завершення **судової реформи**» – на сьогодні не існує жодного документа, котрий би пояснював, що таке судова реформа і що саме ще потрібно зробити, щоб її завершити. Як не дивно, але минула судова реформа пройшла без жодної концепції чи загального визначення цілей, завдань та етапів проведення. Також не цілком зрозуміло, про які досудові механізми йдеться в програмі. І зовсім незрозуміло щодо антикорупційного суду, оскільки в принципі ні законодавча, ні виконавча гілка влади тепер не мають стосунку до незалежного антикорупційного суду, котрий вже створений і розпочне працювати цієї осені – він буде працювати і так, без парламенту та уряду.

Фактично цей розділ не містить взагалі нічого конкретного та суттєвого для покращення в цій сфері.

Останній розділ з назвою **«Гідна якість життя»** містить певні програмні цілі в соціальній сфері:

- 1) Своєчасну та якісну екстрену медичну допомогу
- 2) Забезпечення доступу громадян до гарантованого пакету медичних послуг та лікарських засобів
- 3) Ефективну та спроможну систему громадського здоров'я
- 4) Нові принципи шкільної та дошкільної освіти
- 5) Сучасну професійну освіту за стандартами ЄС
- 6) Ефективне поєднання університетської освіти та науки
- 7) Перехід до трирівневої системи пенсійного забезпечення.

8) Соціальну адаптацію та інтеграцію усіх категорій осіб з особливими потребами

9) Запровадження сучасних механізмів підтримки людей, які не мають змоги працювати.

Лише щодо 7, 8 та 9 пропозицій можна приблизно уявити, про що йдеться. Ці пункти звучать дуже цікаво й правильно, однак надзвичайно важливо побачити їхнє наповнення.

Однак перші шість пунктів викликають швидше запитання, вони не дають чітких орієнтирів напрямків розвитку. У цій сфері хотілося б більш однозначної відповіді щодо **медичної реформи**, оскільки саме уряд був відповідальним за її впровадження.

Також дещо дивно звучить положення щодо **«нових принципів шкільної та дошкільної освіти»**. Начебто декілька останніх років теж тривали реформи в цій сфері. Чи це означає зовсім нову реформу освіти чи її продовження? Що це взагалі за нові принципи? Це особливо дивно чути від партії, котру очолює голова уряду і який персонально був і є відповідальним за втілення цих реформ останні три роки. Очевидно, що ці положення потребують значно більшої чіткості, хоча б на рівні пріоритетів чи завдань.

Не зовсім зрозумілим є пункт 8: законодавство не містить поняття «особа з особливими потребами». Не зовсім зрозуміло, щодо якої категорії осіб йде мова. Схоже звучить тільки поняття «особа з особливими освітніми потребами», що міститься в законі про освіту, однак це питання інклюзивності освіти, а не питання соціальної адаптації. Швидше за все мова йде про осіб з інвалідністю, але така плутанина в термінах може свідчити, що партія доволі далека від проблем цих людей.

Партія партії «Українська стратегія Гройсмана» не визначає чіткої позиції щодо **мораторію на с/г землі** в Україні. У програмі лише зазначається про передачу фермерам у власність земель, які раніше були в постійному користуванні. У минулі роки уряд ініціював продовження мораторію та фактично нічого не зробив для підготовки його скасування.

Програма цієї «Української стратегії Гройсмана» виглядає дещо вузько й часом нагадує програму уряду, а не партії, що бореться за вплив у законодавчій владі. Положення щодо правової держави виглядають надзвичайно загально та нечітко, а часом популістично, як гасла на мітингу, що не дає взагалі уявлення про напрямок розвитку в цій сфері. Економічна частина програми виглядає значно більш конкретно та чітко, начебто в цій сфері партія справді знає, що потрібно робити, на відміну від інших галузей.

ВИБОРИ-2019:
ОГЛЯД ПРОГРАМ
ПОЛІТИЧНИХ ПАРТІЙ
ЧЕРЕЗ ПРИЗМУ
ПРАВ ЛЮДИНИ